Strategia Rozwoju
Ostrowa Wielkopolskiego
2030+

„Największym niebezpieczeństwem dla większości z nas nie jest to,
że mierzymy za wysoko i nie osiągamy celu, ale to że mierzymy za nisko i cel osiągamy”.

Michał Anioł Buonarroti

projekt

OSTRÓW WIELKOPOLSKI

Zespół autorów:

Ewa Torzyńska – Wydział Rozwoju Miasta

Jakub Tomalkiewicz – Wydział Planowania Przestrzennego

Piotr Młynarz – Referat Strategii i Przedsiębiorczości

Katarzyna Wojtkowska – Wydział Planowania Przestrzennego

Opracowanie graficzne: Karol Grzesiak – Referat Promocji Miasta

Redakcja i korekta tekstu: Anna Kondratowicz

Wsparcie eksperckie:

Krzysztof Rosenkiewicz – Ekspert Lider Projekt Sp. z o.o.

Marcin Ługawiak – Ekspert Lider Projekt Sp. z o.o.

Lider Projekt Sp. z o.o.

Al. Marcinkowskiego 1/3

61-745 Poznań

www.liderprojekt.pl

www.umostrow.pl

Zawartość

1. Wstęp 4
2. Metodyka opracowania 5
3. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy dotyczącej sytuacji społeczno-gospodarczej 7
4. Analiza SWOT 16
5. Scenariusze rozwoju miasta 20
6. Misja i wizja rozwoju do roku 2030+ 23
7. Cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów 25
8. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia 40
9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej 40

9.1 Analiza kluczowych uwarunkowań 41

9.2 Główne założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej 48

9.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. 52

10. Zakres planowanych działań w odniesieniu do obszarów strategicznej interwencji określonych w strategii rozwoju województwa 56
11. Zakres planowanych działań w odniesieniu do obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla miasta 58
12. System realizacji strategii. 59
13. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych. 66
14. Ramy finansowe i źródła finansowania 67
15. Wnioski z przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko 68
16. Ocena spójności z lokalnymi, regionalnymi i krajowymi dokumentami strategicznymi 69
17. Zakończenie 92

Spis tabel 93

Spis rysunków 93

Załączniki 93

1. Wstęp

Drodzy Mieszkańcy,

żyjemy w czasach dynamicznych zmian i Ostrów Wielkopolski, podobnie jak wiele innych miast, stanął przed wyzwaniem zaplanowania swojej przyszłości. Dlatego tak ważne było wspólne określenie, w jakim kierunku chcemy podążać i jakie cele chcemy osiągnąć.

W ostatnich latach nasze miasto odnotowało znaczny postęp w wielu dziedzinach, takich jak polityka społeczna, gospodarka, kultura, edukacja czy turystyka. Aby utrzymać ten pozytywny trend i dalej rozwijać naszą społeczność, potrzebujemy długofalowej strategii rozwoju, która uwzględnia nasze wartości, cele i marzenia.

Dziś mam wielką przyjemność przedstawić Państwu strategię rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego, która powstała w wyniku wielomiesięcznej pracy naszego zespołu w oparciu o szerokie konsultacje społeczne z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, specjalistami z różnych dziedzin i innymi interesariuszami. Ich wiedza i doświadczenie były nieocenione w procesie opracowywania strategii. Wszystkie zebrane i zasadne uwagi oraz sugestie zostały uwzględnione w końcowej wersji dokumentu.

Strategia rozwoju miasta to dokument, który określa kierunki i cele rozwoju naszego miasta na lata 2030+. W opracowaniu strategii braliśmy pod uwagę potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz wyzwania, z którymi będziemy się zmagać w przyszłości.

W naszej strategii przedstawiamy wizję miasta jako Serca Regionu – miejsca, w którym ludzie chcą mieszkać, pracować i odpoczywać. Stawiamy sobie za cel zrównoważony rozwój we wszystkich jego wymiarach – społecznym, środowiskowym, gospodarczym oraz przestrzennym, w których najważniejszy jest człowiek i jakość jego życia w Ostrowie Wielkopolskim.

Jestem przekonana, że nasza strategia rozwoju to dokument, który pomoże nam w efektywnym wykorzystaniu zasobów miasta i osiągnięciu postawionych celów. Wierzymy, że nasze miasto ma ogromny potencjał, a dzięki właściwej strategii, będziemy mogli go razem dla dobra nas wszystkich skutecznie wykorzystać.

Z przyjemnością przedstawiam Państwu strategię rozwoju naszego miasta i życzę interesującej lektury.

2. Metodyka opracowania

Prawną podstawę opracowania *Strategii Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+* stanowią zapisy art. 10e-f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 9 ust. 5 i 10a oraz art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r. poz. 1959 ze zm.).

Metodyka sporządzania Strategii została zasadniczo oparta na poradniku *Strategia rozwoju gminy. Poradnik praktyczny*, opracowanym w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej w 2021 r. Podstawę diagnozy stanowiły dane z serwisu https://monitorrozwoju.pl/ oraz Banku Danych Lokalnych GUS. W przypadku stosowania gotowych zestawień i grafik z Monitora Rozwoju Lokalnego (gminy.monitorrozwoju.pl) pojęcie grupy porównawczej (GP) obejmuje całą zbiorowość miast subregionalnych (C2), liczącą 23 ośrodki z terenu całego kraju. Były to ośrodki podobne co do skali i pełnionych funkcji, stanowiące rdzenie miejskich obszarów funkcjonalnych.

Treść projektu strategii została wypracowana w sposób partycypacyjny z wykorzystaniem ankiet internetowych z mieszkańcami, a także podczas wywiadów pogłębionych, spotkań i warsztatów z liderami społecznymi oraz liderami instytucji publicznych na temat scenariuszy rozwoju miasta. Poszczególne elementy partycypacji, zostały opisane w stosownych rozdziałach, a całość strategii została poddana konsultacjom w trybie ustawowym. W opracowaniu strategii wykorzystano także wyniki badań ankietowych z młodzieżą oraz przedsiębiorcami, wywiadu grupowego z lokalnymi liderami społecznymi oraz z liderami instytucji publicznych, które przeprowadzane były na potrzeby przygotowania *Planu Rozwoju Lokalnego* w ramach projektu *E-Ostrów 2050 – Miasto Ekologiczne, Energetyczne, Ekonomiczne*, stanowiącego fundament dla niniejszej strategii. Poniższy schemat blokowy przedstawia poszczególne etapy procesu powstawania strategii.

Rysunek 1. Etapy procesu powstawania strategii

Źródło: opracowanie własne UM w Ostrowie Wielkopolskim

Szczegółowe wyniki poszczególnych działań partycypacyjnych zostały zaprezentowane w chmurze, do której odnośnik stanowi kod QR.

< Zeskanuj bądź kliknij w kod QR

Słowniczek pojęć:

AKO – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

B+R – działalność badawcza rozwojowa

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GOZ – gospodarka o obiegu zamkniętym

GP – grupa porównawcza miast średnich z terenu całej Polski

IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

KMP – Krajowa Polityka Miejska 2023

KPM – Kancelaria Prezydenta Miasta

KSRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa

OCAL – Ostrowskie Centrum Aktywności Lokalnej

OZE – Odnawialne Źródła Energii

PM – Prezydent Miasta

PZPWW – plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego Wielkopolska 2020+

R100 – położenie Ostrowa Wielkopolskiego względem miejscowości zlokalizowanych w promieniu ok. 100 km

R25 – położenie Ostrowa Wielkopolskiego względem miejscowości zlokalizowanych w promieniu ok. 25 km

R9 – położenie Ostrowa Wielkopolskiego względem miejscowości zlokalizowanych w promieniu ok. 9 km

SK – Skarbnik Miejski

SM – Sekretarz Miasta

UM – Urząd Miejski

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

ZMP – Związek Miast Polskich

ZPM I – Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta

ZPM II – Drugi Zastępca Prezydenta Miasta

3. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy dotyczącej sytuacji społeczno-gospodarczej

Dobra diagnoza strategiczna jest nie tylko wstępem, ale podstawą całej strategii rozwoju. Powinna doprowadzić do wypracowania odpowiedniej wizji rozwoju, celów strategicznych i operacyjnych, a także – do ustalenia adekwatnych kierunków działań i mierzalnych wskaźników monitoringowych. Diagnoza dla Ostrowa Wielkopolskiego została odniesiona nie tylko do miasta w granicach administracyjnych, ale także do bliższego i dalszego otoczenia, w tym do grupy porównawczej miast średnich i oparta na danych Związku Miast Polskich, Głównego Urzędu Statystycznego oraz informacji pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Ostrowie Wielkopolskim. Dane statystyczne GUS i UM dotyczą roku 2022, dane ZMP roku 2021.

Wnioski z diagnozy:

Ostrów Wielkopolski stanowi gminę miejską zamieszkiwaną przez ponad 70 000 mieszkańców na powierzchni około 41,90 km². Jest piątym co do wielkości miastem województwa wielkopolskiego, położonym w południowej Wielkopolsce, w środku trójkąta wyznaczonego przez Poznań, Wrocław i Łódź, oddalonych od niego o około 120 kilometrów. Takie spojrzenie na umiejscowienie Ostrowa Wielkopolskiego w „trójkącie", dominuje w dotychczasowych dokumentach i programach strategicznych. Niniejsza nowa strategia rozwoju dla Ostrowa Wielkopolskiego ma na celu ukazać Ostrów2030+ jako atrakcyjne i dynamicznie rozwijające się miasto regionu i wskazywać na inne bardzo ważne i niezmienne w czasie atuty, które należy wykorzystać.

Bezpośrednie sąsiedztwo miasta w promieniu około 9 km (R9) stanowią dwie gminy wiejskie: Ostrów Wielkopolski, Przygodzice oraz jedna gmina miejsko-wiejska: Raszków, pomiędzy którymi zachodzi zjawisko suburbanizacji powiązanej z bezpośrednim oddziaływaniem Ostrowa Wielkopolskiego. Proces suburbanizacji i związana z nim intensywniejsza aktywność budowlana generują odpływ mieszkańców i podmiotów gospodarczych do sąsiednich gmin. Jednocześnie w wyniku tych procesów zacierają się naturalne granice administracyjne. Występuje naturalny i intensywny przepływ ludności. Z jednej strony, pomimo zmiany miejsca zamieszkania wiele osób korzysta z bogatej oferty miasta. Z drugiej strony, na obrzeżach omawianego obszaru znajdują się tereny rolne, leśne, Park Krajobrazowy Dolina Baryczy, a walory te stanowią naturalny obszar wyjazdów mieszkańców Ostrowa w celach sportowo-rekreacyjnych.

W nieco dalszej, dobrze skomunikowanej i atrakcyjnej czasowo odległości około 25 km (R25), leżą cztery miasta powiatowe: Kalisz, Ostrzeszów, Krotoszyn, Pleszew, niewiele dalej – Kępno i Jarocin. Pomiędzy Ostrowem Wielkopolskim a wymienionymi ośrodkami zachodzą różnorodne przepływy ludzi, przy czym w zakresie oferty transportowej, leczenia szpitalnego, szkół średnich, oferty gastronomicznej oraz kulturalno-rozrywkowej, Ostrów Wielkopolski stanowi bardzo znaczący ośrodek obsługi dla całego regionu.

Teren powiatów wokół tych miast, stanowiący podregion kaliski w południowo-wschodniej Wielkopolsce, jest powiązany drogami S11, DK25 i DK36 oraz liniami kolejowymi nr 14 i 272, które zbiegają się w Ostrowie Wielkopolskim, gdzie ukształtowało się przez wieki „serce" komunikacyjne subregionu – największy węzeł komunikacyjny w południowo-wschodniej Wielkopolsce i drugi w województwie wielkopolskim. Ostrów Wielkopolski wraz z Kaliszem i otaczającymi gminami wchodzącymi w skład powiatów: ostrowskiego, kaliskiego i pleszewskiego, tworzy Aglomerację Kalisko-Ostrowską, klasyfikowaną jako ośrodek regionalny o ponadregionalnym i krajowym znaczeniu, który zamieszkuje ponad 380 000 mieszkańców, co stanowi 10,94% całej ludności województwa wielkopolskiego. Uwzględniając Krotoszyn i powiat krotoszyński (ponad 77 000 mieszkańców) oraz Ostrzeszów i powiat ostrzeszowski (ponad 55 000 mieszkańców), które nie wchodzą formalnie w skład AKO, z uwagi na występujące pomiędzy nimi a Ostrowem Wielkopolskim przepływy ludzi, liczba mieszkańców omawianego obszaru wzrasta do ok. 0,5 miliona mieszkańców. Miasta te znajdują się w bardzo zbliżonej do Ostrowa Wielkopolskiego odległości czasowej i przestrzennej.

Podczas prac nad strategią Ostrów2030+ diagnozie poddano cztery kluczowe wymiary, które należy rozwijać, chcąc zapewnić zrównoważony rozwój. Na podstawie wniosków z diagnozy, określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia występujące w poszczególnych wymiarach, tj. społecznym, środowiskowym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Społeczny

Środowiskowy

Gospodarczy

Przestrzenny

SPOŁECZEŃSTWO

- W sferze społecznej zdiagnozowano wiele **mocnych** stron.

Na podkreślenie zasługuje wyrównany w ostatnich latach bilans migracyjny z najbliższym otoczeniem. Ubytek migracyjny dotyczy wyjazdów do Poznania, Wrocławia i Warszawy. Duże ośrodki metropolitalne z punktu widzenia migracji zasobów ludzkich o wysokich kwalifikacjach stanowią większe zagrożenie dla ogólnego rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego niż suburbanizacja.

Biorąc pod uwagę jedynie rynek mieszkaniowy, **Ostrów Wielkopolski może konkurować z dużymi miastami podażą mieszkań i ich cenami.** 50% zabudowy miasta stanowią wolnostojące domy jednorodzinne, które zamieszkuje ponad połowa mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego. **Przekłada się to na bardzo dobre, na tle grupy porównawczej, wskaźniki dostępnej powierzchni mieszkaniowej**. Aktywność budowlana na rynku mieszkaniowym występuje zarówno w sektorze prywatnym, jaki publicznym.

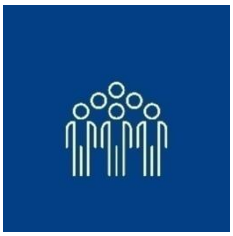

W mieście funkcjonują grupy społeczne tworzące aktywne rozwijające się społeczeństwo obywatelskie, zdolne do podejmowania inicjatyw społecznych i współdecydowania. Frekwencja wyborcza jest wysoka i rośnie w kolejnych elekcjach. Aktywność obywatelska widoczna jest także przez pryzmat współudziału mieszkańców w rozwoju miasta dzięki Ostrowskiemu Budżetowi Obywatelskiemu czy Inicjatywie Lokalnej oraz dzięki rosnącej liczbie organizacji społecznych. Zarówno **sektor publiczny, jak i pozarządowy są otwarte na współpracę.** Relatywnie wysokie dotacje przyznawane organizacjom społecznym świadczą z jednej strony o dużej zdolności sektora pozarządowego do realizacji zadań publicznych, z drugiej o pogłębiającym się zaufaniu pomiędzy oboma sektorami.

W sercu miasta działa **Ostrowskie Centrum Aktywności Lokalnej**, które stanowi punkt ogniskujący spotkania konsultacyjne i działalność społeczną w mieście. **Samorząd rozwija kompetencje i z sukcesem wdraża miejskie programy społeczne**, które obejmują swym zasięgiem tysiące osób korzystających z oferowanego wsparcia.

Ostrów Wielkopolski cechuje **dobrze zachowane dziedzictwo historyczno-kulturowe.** Z miastem związane są **rozpoznawalne postacie** ze świata kultury, sportu, polityki, wojskowości. Zróżnicowana oferta kulturalna miasta obejmuje festiwale, koncerty, wystawy, przedstawienia, spotkania autorskie. Za jednego z najsłynniejszych w XX w. mieszkańców miasta uznaje się Krzysztofa „Komedę" Trzcińskiego.

Ostrów Wielkopolski to **rozwinięta baza sportowa**, która stanowi miejsce realizacji bogatej oferty klubów sportowych oraz w przypadku Areny Ostrów, także bogatej oferty rozrywkowej kulturalno-rozrywkowej. Arena Ostrów oraz teren

rekreacyjny Piaski-Szczygliczka **przyciągają ludzi z całego regionu, a nawet kraju.** Podobne zjawisko **przyciągania do miasta** wykazuje renomowany sektor gastronomiczny, który w połączeniu z dostępnymi formami spędzania wolnego czasu w mieście powoduje **korzystne zestawienie Ostrowa Wielkopolskiego z większymi ośrodkami aglomeracyjnymi.**

Wyróżnikiem Ostrowa Wielkopolskiego w sferze usług społecznych jest edukacja. Atutem w tym zakresie jest szeroka dostępność przedszkoli. **Poza tym do ostrowskich szkół podstawowych oraz średnich zapisywane są dzieci spoza miasta**, co świadczy nie tylko o ich pozytywnym postrzeganiu, ale także o tym, że **miasto stanowi ważny ośrodek życia codziennego i pracy dla mieszkańców całego regionu**. **Wyniki kształcenia podstawowego i średniego są dowodem na to, że w Ostrowie Wielkopolskim można mówić o dobrej edukacji.**

O **poprawiającej się sytuacji materialnej społeczeństwa** świadczy mała liczba korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Jakości życia sprzyja niski wskaźnik przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu.

Dużą **bazę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadlokalnym stanowi szpital** ze specjalistycznymi oddziałami oraz szereg poradni i przychodni.

Wysokie standardy usług komunalnych potwierdzają ich szeroki zakres, dobrą jakość, a także umiarkowane ceny. Miasto ma kapitał doświadczeń w zarządzaniu sektorem komunalnym, do czego przyczyniły się przeprowadzone w latach 90. przekształcenia zakładów budżetowych w spółki komunalne wraz z opracowaniem wizji strategicznej dla całego sektora.

Miasto myśli o seniorach oraz osobach z niepełnosprawnościami, a przydatnym narzędziem dla mieszkańców oraz zarządzających miastem jest Ostrowska Mapa Barier Architektonicznych, która w przystępny sposób prezentuje stopień dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych i wskazuje, co jeszcze jest do zrobienia w tym zakresie.

- W sferze społecznej występuje także wiele **słabych** stron:

  Szczególną uwagę należy zwrócić na zjawiska zachodzące w obszarze demografii. **Od lat notuje się niską i spadającą liczbę urodzeń**.

  Zaawansowanym procesem jest starzenie się społeczeństwa. Dynamicznie rośnie liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie maleje.

  Na negatywny proces starzenia się społeczeństwa dodatkowo nakłada się **niedobór kadr medycznych – szczególnie lekarzy specjalistów**.

  Do **niepokojących zjawisk w sferze społecznej należy także niski współczynnik zawierania małżeństw, co ma statystyczne przełożenie na niższą liczbę urodzeń w kolejnych latach.**

Ceny mieszkań na ostrowskim rynku są niższe niż w dużych miastach, **jednak w porównaniu z grupą porównawczą dostępność ekonomiczna mieszkań jest mniejsza**.

Ubogie w ofertę szkolnictwo wyższe nie zachęca do pozostania młodzieży w mieście i generuje odpływ młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich.

- Do istotnych **szans** w sferze społecznej należą:

  Utrzymanie liczebności grupy w wieku 35-44 lat.

  Wzrost liczebności grupy w wieku 45-54 lat – aktywnej ekonomicznie, mniej skłonnej do migracji.

  Umiarkowany wzrost w grupie w wieku 55-64 lat – coraz częściej aktywnej zawodowo i społecznie.

  Spowolnienie czy nawet zahamowanie procesu suburbanizacji – obecnie tyle samo osób wyjeżdża z miasta w celach osiedleńczych, co mieszkańców gmin sąsiednich osiedla się w mieście.

  Wydłużający się średni wiek życia w zdrowiu – dzięki rosnącej świadomości zdrowotnej i dzięki zmianie złych nawyków, które przyczyniają się do pogorszenia stanu zdrowia.

- Zagrożenia rozwojowe na niwie społecznej stanowią:

  Spadek liczby ludności, w tym spadek liczby i udziału osób w wieku 25-34 lat oraz wzrost liczebności grupy 65+. Osoby przechodzące na emeryturę osiągają niższe dochody niż pracujący i wymagają szerszej oferty usług społecznych i opiekuńczych.

  Perspektywa spadku liczebności roczników przedszkolnych i szkolnych w kolejnych latach.

ŚRODOWISKO

- Do silnych stron w sferze środowiska zaliczyć można:

  Konsekwentną realizację programów prośrodowiskowych, np. dotacje na wymianę nieekologicznych źródeł ogrzewania (tzw. kopciuchów), a także dotacje na budowę przydomowych mikro instalacji retencyjnych (tzw. „Ostrów łapie deszcz").

  Wymianę taboru na zeroemisyjny oraz inwestycje w zieloną i niebieską infrastrukturę.

  Umiarkowana ilość produkowanych ścieków na jednego mieszkańca oraz bardzo wysoki poziom oczyszczania.

- Słabe strony sfery środowiskowej to:

  Wysokie zużycie wody na jednego mieszkańca. Poziom ten przewyższa wyniki w grupie porównawczej oraz średnią w kraju.

  Zły stan powietrza. Według monitoringu stanu powietrza GIOŚ[1], Ostrów Wielkopolski był w 2022 r. miastem z najwyższymi w województwie stężeniami B(a)P, z poziomem 4,3ng/m^3. Poziom docelowy (1 ng/m^3) jest przekraczany przez ponad 200 dni w roku.

  Duża liczba wytwarzanych odpadów komunalnych

- Szans na poprawę stanu środowiska upatrywać można w:

  Dalszej wymianie taboru na zeroemisyjny, rozwoju infrastruktury rowerowej, rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury, wymianie źródeł ogrzewania na bardziej ekologiczne, aktywnym udziale w transformacji energetycznej i odchodzeniu od węglowodorów w kierunku OZE oraz innych paliw przyszłości, np. wodoru, rozwoju elektromobilności i ograniczaniu ruchu samochodów w centrum miasta, optymalizacji procesów związanych z gospodarką odpadami i rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.

- Zagrożeń upatrywać można w:

  Procesach o szerszej skali**, związanych ze zmianami klimatycznymi**. Są to w szczególności gwałtowne zjawiska pogodowe, wzrost średnich temperatur, stepowienie i niedobory wody, które mogą zagrażać rozwojowi branży wodorowej w regionie.

GOSPODARKA

- W sferze gospodarczej kluczowe mocne strony stanowią:

  Duży, stabilny, lokalny rynek pracy, gdzie pracuje 25 tys. ludzi (bez mikrofirm). Relacja pomiędzy wyjazdami mieszkańców miasta do pracy a przyjazdami do miasta mieszkańców innych gmin wskazuje na duży potencjał lokalnego rynku pracy, co sugeruje, że zapotrzebowanie na pracowników jest większe niż podaż.

  W mieście funkcjonują **wyspecjalizowane, wiodące w swoich branżach, duże zakłady pracy** z szerokimi kręgami kooperantów. O **potencjale lokalnych firm do współpracy sektorowej i międzysektorowej** świadczą rozwijające się klastry: Ostrowski Rynek Energetyczny oraz Ostrowski Klaster Automatyki. **Aktywnym podmiotem w rozwijaniu współpracy międzysektorowej z ostrowskim biznesem stara się być administracja samorządowa, prowadząca szeroką politykę**

[1] https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1875 (dostęp: 2.06.2023 r.)

proprzedsiębiorczą. Firmom dedykowany jest program Ostrowska Karta Przedsiębiorcy, a **doświadczenie we współpracy z przedsiębiorcami przejawia się w skutecznej realizacji miejskich programów społecznych.** Stworzono również ramy prawne, finansowe i organizacyjne do wspierania nowych inwestycji**, a administracja samorządowa aktywnie pozyskuje nowych inwestorów, którzy lokalizują na terenie miasta, nowe zakłady pracy.**

Biorąc pod uwagę wielkość i funkcje miasta, można stwierdzić, że **sektor instytucji otoczenia biznesu jest tu dobrze rozwinięty.**

Duża dynamika powstawania nowych firm może świadczyć o tym, że Ostrów Wielkopolski ma **warunki do rozwoju gospodarczego**.

Dynamicznie rozwijająca się gospodarka lokalna przekłada się na wysoką **liczbę podatników i aktywność zawodową mieszkańców (także w wieku senioralnym).**

Najbardziej widocznym efektem ilościowego rozwoju rynku pracy w Ostrowie Wielkopolskim jest **niska stopa bezrobocia rejestrowanego**, która w roku 2021 wyniosła 2,4%, czyli (obok Kępna) była najniższa w grupie porównywanych miast.

Ostrowski rynek pracy kształtowany jest w dużej mierze przez sektor produkcyjny. Tradycje gospodarcze z nim związane, przekładają się na **potencjał zasobów ludzkich o kwalifikacjach technicznych**. Potencjał ten jest dalej rozwijany dzięki ofercie szkół ponadpodstawowych. Nauką w szkołach zawodowych zainteresowanych jest więcej młodzieży niż w miastach z grupy porównawczej.

- Sfera gospodarcza wykazuje też słabe strony:

  Jako niski można ocenić **poziom wynagrodzeń**, gdyż przeciętne wynagrodzenie jest o 10% niższe niż w grupie porównawczej. W Ostrowie Wielkopolskim dostępnych jest **niewiele wysokopłatnych miejsc pracy dla specjalistów.** Relatywnie niskie wynagrodzenia w mieście mogą wynikać z **przewagi na rynku pracy miejsc w produkcji i usługach niespecjalistycznych** (w usługach finansowych udział ostrowskich firm jest o ponad 20% niższy niż w miastach z grupy porównawczej). Oferty pracy w tych sektorach coraz częściej nie odnajdują pokrycia w podaży pracy mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego. Nadwyżka podaży pracy nad popytem w produkcji w zawodach reprezentowanych przeważnie przez mężczyzn sprawia, że zarobki mężczyzn w Ostrowie Wielkopolskim są wyższe niż kobiet. Ponadto odnotowuje się więcej ofert pracy w produkcji niż osób gotowych na jej podjęcie.

  Choć dochody przedsiębiorców są relatywnie wysokie, w ostatnich latach osłabieniu uległo tempo ich wzrostu.

  W mieście **występuje obecnie brak kompleksowo przygotowanych i dostępnych miejskich terenów inwestycyjnych.** Rozproszona struktura właścicielska powoduje, że mimo wyznaczenia terenów w planach miejscowych,

nie można wskazać większych, zwartych obszarów inwestycyjnych. Dominują pojedyncze działki o kształtach uniemożliwiających racjonalne inwestowanie.

Relatywnie mała liczba wielkopowierzchniowych firm i niewielka w ostatnich latach skala rozwoju zabudowy komercyjnej na cele działalności gospodarczej, a także umiarkowana dynamika wzrostu wpływów z PIT (pochodna niskich wynagrodzeń) przekładają się na **niższe niż w grupie porównawczej dochody własne budżetu miasta** na mieszkańca, niższe są także dochody majątkowe. W tym obszarze miasto traci nad grupą porównawczą przewagę konkurencyjną. Konsekwencją może być mniejsza zdolność do realizacji inwestycji prorozwojowych.

Lokalne marki gospodarcze są słabo wypromowane, bardzo wielu odbiorców nie ma świadomości, że dana firma czy produkt pochodzi z Ostrowa Wielkopolskiego.

Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów eksperckich, **potencjał kształcenia zawodowego nie jest w pełni wykorzystany na rynku pracy.**

- Szanse:

  Jako szanse rozwojowe w sferze gospodarczej Ostrowa wskazuje się pojawianie się firm z branż zaawansowanych technologicznie i większą dostępność terenów inwestycyjnych w granicach oraz otoczeniu miasta.

- Zagrożenia:

  W sferze zagrożeń dla gospodarki Ostrowa Wielkopolskiego występują: perspektywa ubytku 10% zasobów pracy wciągu 10 lat wynikającego z migracji i niskiego przyrostu naturalnego, spadający popyt na powierzchnie komercyjne (handel, biura), głównie z powodu przenoszenia działalności do Internetu, co przyspieszyła pandemia COVID-19.

PRZESTRZEŃ

- W sferze przestrzennej kluczowe silne strony stanowią:

Korzystne położenie w strukturze osadniczej kraju. Miasto leży w podobnej odległości od trzech metropolii (Poznania, Wrocławia, Łodzi). z gęstymi powiązaniami drogami i liniami kolejowymi. Ostrów Wielkopolski stanowi **centrum subregionu –** (ponad)lokalnego rynku usług obejmującego sześć powiatów zamieszkiwanych przez ponad 0,5 mln mieszkańców – jest węzłem tras komunikacyjnych łączących te powiaty.

Fizjonomia miasta i rzeźba terenu sprzyjają rozwojowi infrastruktury. Niewielkie, zwarte **Śródmieście** jest **korzystnie położone względem węzłów komunikacyjnych. Centrum przesiadkowe i hala widowiskowo-sportowa Arena Ostrów w pobliżu dworca kolejowego** wzmacniają potencjał obszaru rewitalizacji.

Miasto przecina **dobrze rozwinięta sieć dróg rowerowych, powiązana z innymi gminami.**

- Słabe strony:

  Do słabych stron w zakresie dostępności należy brak szybkiego dojazdu i połączeń kwalifikowanych.

  Niekorzystną cechą przestrzeni miasta jest duży udział gruntów utwardzonych, zabetonowanych – stanowiących ponad 20% powierzchni. miasta (i to poza terenami zabudowanymi budynkami). Stan ten wzmaga zjawisko „wysp ciepła", utrudnia retencję wody, powiększa problemy zapylenia w czasie susz oraz utrudnia spływ wody i zwiększa prawdopodobieństwo podtopień w czasie dużych opadów. W mieście pomimo dużego nacisku na rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, nadal występuje niewielka powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni miejskiej.

  Miasto cechuje **umiarkowane pokrycie planistyczne** o najmniejszym stopniu pokrycia w Śródmieściu. **Konflikty przestrzenne** występują między różnymi rodzajami zagospodarowania, zwłaszcza między funkcją produkcyjną (przemysłem) a mieszkaniową.

  W wyniku braku uregulowania planistycznego znacznych obszarów, następują **niekontrolowane zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.**

  "Wąskie gardła" w komunikacji wewnątrz miasta stanowią **miejsca przekroczenia linii kolejowych** przecinających całe miasto.

- Szanse:

  Dostrzegane szanse to ukończenie drogi ekspresowej S11 oraz rozbudowa DK25 w kierunku Kalisza i Konina, zapewniająca szybsze połączenie z autostradą A2.

  Pozytywne konsekwencje dla miasta miałoby również wzmocnienie **powiązań komunikacyjnych na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,** w tym powołanie kolei aglomeracyjnej.

- Zagrożenia:

  Budowa kolei dużych prędkości (KDP) w aktualnie rozpatrywanym wariancie (rozwidlenie Y w Sieradzu) to zagrożenie, które będzie premiować Kalisz kosztem Ostrowa Wielkopolskiego i osłabiać pozycję całej aglomeracji z uwagi na projektowane rozwidlenie w kierunku Wrocławia i Poznania nie na obszarze AKO, a w rejonie Sieradza.

  Przeprowadzona diagnoza wskazuje na wiele mocnych stron dających duży potencjał rozwojowy Ostrowa Wielkopolskiego, jest jednak wiele barier i deficytów, które ten rozwój mogą hamować czy osłabiać. Niebagatelne znaczenie ma otoczenie strategiczne miasta, w tym bliższe i dalsze ośrodki, które są źródłem zarówno szans, jak i zagrożeń.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi popularne narzędzie do oceny stanu miasta. Silne strony to wewnętrzne potencjały, które będą wspomagać rozwój miasta. Słabe strony z kolei to wewnętrzne deficyty, które hamują rozwój. Szanse stanowią fakty i zjawiska zachodzące w otoczeniu, które należy wykorzystać, a zagrożenia to wszystko to, co stanowi niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany.

Zestawienie zidentyfikowanych silnych i słabych stron miasta, jak również szans i zagrożeń rozwojowych, stanowiące wyciąg z opisanych wniosków z diagnozy, zostało poddane badaniom społecznym na podstawie internetowego formularza.

Przyjęto następującą skalę oceny:

Oznaczenie opisowe czynnika	Ocena
Kluczowy	3
Ważny	2
Mniej ważny	1
Nieistotny	0
Nie zgadzam się	-1

W badaniach w dniach 7.10-1.11.2021 wzięło udział 219 osób – 181 mieszkających w Ostrowie Wielkopolskim i 38 niezamieszkałych, ale istotnie związanych z miastem. Syntetyczne wyniki badania prezentujące średnie wagi (oceny) przyznane poszczególnym czynnikom analizy przedstawione zostały w poniższym zestawieniu

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT

Silne strony	Waga
Fizjonomia miasta, rzeźba terenu sprzyjająca rozwojowi infrastruktury	2,33
Korzystne położenie w strukturze osadniczej, węzeł szlaków transportowych istotnych dla województwa i kraju – Ostrów Wielkopolski stanowi centrum subregionu, ośrodek usług dostępnych dla ponad 0,5 mln ludzi	2,31
Poprawiająca się sytuacja ekonomiczna osób najuboższych, zagrożonych wykluczeniem społecznym	2,27
Duża liczba podatników, wysoka i długa aktywność zawodowa mieszkańców – dobre dane o zatrudnieniu	2,20
Skuteczność władz miasta w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania	2,18
Renomowany sektor gastronomiczny (rynek restauracyjny)	2,13
Szkoły średnie z dobrymi wynikami nauczania przyciągające młodzież do miasta	2,08
Zwarte, nieduże śródmieście korzystnie położone względem węzłów komunikacyjnych (dworca kolejowego, centrum przesiadkowego), w sąsiedztwie nowa hala widowiskowo-sportowa	2,07
Tradycje gospodarcze, duży stabilny lokalny rynek pracy, potencjał zasobów ludzkich o kwalifikacjach technicznych, duże zapotrzebowanie na pracowników, duża liczba uczniów szkół zawodowych i średnich, niskie bezrobocie	2,03
Dobrze oceniane usługi komunalne – sprawnie zarządzany sektor komunalny, szeroki zakres usług, umiarkowane ceny	1,94
Wyspecjalizowane, wiodące, duże zakłady z szerokimi kręgami kooperantów, potencjał lokalnych firm do współpracy np. rozwijające się klastry – Ostrowski Rynek Energetyczny, Ostrowski Klaster Automatyki	1,86
Dobrze rozwinięte społeczeństwo obywatelskie zdolne do współpracy i dialogu z administracją lokalną, współudział mieszkańców w rozwoju miasta/inwestycjach miejskich: Ostrowski Budżet Obywatelski (OBO), Inicjatywa Lokalna	1,86
Zróżnicowana oferta kulturalna	1,84
Duża część społeczeństwa używa do przemieszczania się rowerów	1,84
Wyrównany bilans migracji mieszkańców pomiędzy Ostrowem i najbliższym otoczeniem	1,83
Dobre wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości, dobre warunki i korzystna dynamika powstawania nowych firm, zwłaszcza rozwoju działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, wysokie dochody przedsiębiorców i duża dynamika ich wzrostu	1,72
Rosnąca świadomość ekologiczna i doświadczenie we wdrażaniu programów prośrodowiskowych (wymiana kopciuchów, „Ostrów łapie deszcz”)	1,70
Rozwinięty sektor instytucji otoczenia biznesu, aktywność władz i Urzędu Miasta we współpracy z inwestorami, wdrożony i dobrze funkcjonujący Program Ostrowska Karta Przedsiębiorcy oraz sprzyjająca przedsiębiorczości polityka podatkowa	1,70
Teren rekreacyjny Piaski-Szczygliczka przyciągający również osoby spoza miasta	1,68
Dobrze zachowane dziedzictwo historyczno-kulturowe, zabytki, rozpoznawalne postacie (zwł. Krzysztof Komeda) – podstawy kształtowania pozytywnego wizerunku Ostrowa	1,68
Miejskie programy społeczne jako „marka” miasta (Ostrowska Karta Rodziny 3+, „Miejskie becikowe”, Ostrowska Karta Seniora, program teleopieki), Fundusz Grantowy, wypracowane rozwiązania organizacyjne i doświadczenie we współpracy samorządu z przedsiębiorcami w realizacji tych programów	1,65
Duża baza ochrony zdrowia o znaczeniu ponadlokalnym (szpital, przychodnie, poradnie)	1,60

Rozwiązania ułatwiające poruszanie się po mieście i korzystanie z usług: aplikacje miejskie, rower miejski, Ostrowska Mapa Barier Architektonicznych	1,59
Liczne małe cieki wodne przecinające miasto sprzyjające rozwojowi małej retencji	1,59
Dobrze rozwinięta sieć dróg rowerowych, powiązana z innymi gminami	1,58
Rozwinięta baza sportowa z bogatą ofertą klubów i zajęć sportowych oraz wysoki poziom szkolenia młodzieży	1,50
Rozwinięty sektor organizacji pozarządowych współpracujący z władzami samorządowymi, Ostrowskie Centrum Aktywności Lokalnej (OCAL) jako ośrodek tej współpracy	1,48
Rozwinięta międzynarodowa współpraca partnerska Ostrowa Wielkopolskiego z sześcioma miastami	1,45
Szeroka dostępność żłobków i przedszkoli oraz popularne szkoły podstawowe	1,33
Korzystne wskaźniki mieszkaniowe, duża oferta nowych mieszkań, budowa mieszkań komunalnych dostępnych ekonomicznie dla młodych – Program dla Systematycznych	1,30
Szanse	Waga
Wymiana taboru na zeroemisyjny, rozwój infrastruktury komunikacji publicznej	2,64
Wzmocnione powiązania komunikacyjne, w tym planowane ukończenie drogi ekspresowej S11, rozbudowa DK25	2,63
Pojawianie się w Ostrowie firm z branż zaawansowanych technologicznie	2,53
Cenne przyrodniczo tereny od zach. i płd. (Dolina Baryczy, Dąbrowy Krotoszyńskie). Naturalny zielony pierścień (tereny zieleni w promieniu ok. 9 km od centrum)	1,98
Zwalniające tempo procesu suburbanizacji	1,82
(Większa) dostępność terenów inwestycyjnych w otoczeniu miasta	1,64
Imigranci zarobkowi – napływ pracowników z zagranicy	1,27
Słabe strony	Waga
Niski poziom wynagrodzeń, niewiele wysokopłatnych miejsc pracy dla specjalistów, mniej korzystne zarobki kobiet, przewaga na rynku pracy miejsc w produkcji i usługach niespecjalistycznych	2,72
Zaawansowane starzenie się społeczeństwa	2,42
Niewystarczająca współpraca międzygminna/ponadlokalna	2,33
Potencjał kształcenia zawodowego nie jest w pełni wykorzystany na rynku pracy, w firmach	2,28
Ubytek naturalny ludności z powodu niskiej liczby urodzeń i wysokiej liczby zgonów	2,25
Brak szybkiego dojazdu, wysokiej jakości połączeń z dużymi aglomeracjami	2,24
Niska dostępność ekonomiczna mieszkań na rynku – wielu ludzi nie stać na mieszkanie	2,24
Ubogie w ofertę szkolnictwo wyższe niesprzyjające pozostaniu młodzieży w mieście	2,22
Lokalne marki słabo wypromowane – nieznajomość ostrowskich produktów i firm w Polsce	2,22
Niewystarczająca liczba pracowników (gł. mężczyzn) dla miejscowych firm	2,21
Problemy budżetu miasta: niskie dochody ogółem, niski udział dochodów majątkowych, umiarkowana dynamika wzrostu wpływów z PIT, słaba dynamika wpływów z podatku od nieruchomości	2,15
Niska dostępność terenów inwestycyjnych (rozproszona struktura właścicielska)	2,12
Ogólny brak ładu przestrzennego tj. małe pokrycie planistyczne, najmniejsze w Śródmieściu, niekontrolowane zmiany w zagospodarowaniu – konflikty przestrzenne między różnymi	1,96

rodzajami zagospodarowania. Chaos reklamowy, mała ilość terenów zieleni, mała ilość skwerów, placów miejskich itp.	
"Wąskie gardła" – skrzyżowania z liniami kolejowymi utrudniające komunikację wewnątrz miasta	1,96
Nadmierne obciążenie środowiska: wysokie zużycie wody na jednego mieszkańca, zły stan powietrza, duża liczba wytwarzanych odpadów komunalnych i niezadowalający poziom recyklingu	1,86
Duży udział gruntów utwardzonych, zabetonowanych, niewielka powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni miejskiej – wzmagają odczuwanie gorąca, utrudniają retencję	1,79
Niska jakość zabudowy mieszkaniowej w centrum miasta	1,76
Samochód środkiem lokomocji pierwszego wyboru, a tym samym planowanie z wiodącą rolą samochodów w przestrzeni publicznej	1,73
Wyludnianie się centrum miasta	1,70
Zagrożenia	Waga
Budowa kolei dużych prędkości (KDP) w aktualnie rozpatrywanym wariancie – marginalizacja ostrowskiego węzła kolejowego	2,50
Spadek popytu na powierzchnie komercyjne (handel, biura) – działalność przenoszona do Internetu – wzrost liczby pustostanów, degradacja budynków	2,41
Perspektywa ubytku 10% zasobów pracy w ciągu 10 lat z powodu spadku udziału osób młodych w wieku 25-34 lata – zahamowanie koniunktury gospodarczej	2,22
Spadek liczby ludności przy wzroście liczebności grupy 65+, większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, ubożenie dużych grup ludności	2,17
Zmiany klimatyczne, w szczególności gwałtowne zjawiska pogodowe, wzrost średnich temperatur, stepowienie i niedobory wody	1,77

Źródło: opracowanie własne.

Największe znaczenie zarówno w wypadku silnych stron, szans, jak i zagrożeń ankietowani przyznali czynnikom przestrzennym, zwłaszcza związanym z położeniem miasta, jedynie w kategorii słabych stron najsilniej akcentowany był czynnik związany z charakterystyką lokalnego rynku pracy.

Można zauważyć, że w całym zestawieniu uczestnicy badań większy akcent położyli na aspekty społeczne (zwłaszcza demograficzne), gospodarcze i przestrzenne związane z położeniem miasta, natomiast mniejszy na czynniki środowiskowe, które również są źródłem wielu silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Kluczowym elementem krystalizującym zamiary rozwojowe samorządu będzie wizja rozwojowa i wynikające z niej cele i kierunki działań, należy jednak wziąć pod uwagę różne możliwe scenariusze i w każdym „przypadku" zachować rdzeń – niezbędne priorytety.

5. Scenariusze rozwoju miasta

Scenariusze wyróżniają się spośród szerszej kategorii prognoz wiodących sprawczym udziałem podmiotu formułującego.[2] Według kryterium stopnia obiektywizmu scenariusze można podzielić na:

– deskryptywne (opisowe), które przedstawiają obiektywnie układy możliwych zdarzeń;

– normatywne – formułowane z odniesieniami do wartości jako pożądane, jak też niepożądane.[3]

Według kolejności konstruowania rozróżnia się scenariusze:

– eksploracyjne, bazujące na ciągach zdarzeń od sytuacji wyjściowej do przyszłości, uwzględniające rozpoznane, dominujące tendencje, ale i możliwość ich zmian;

– antycypacyjne, które wychodzą od obrazów przyszłości obiektu, pisane niejako „od tyłu".[4] Te wymagają rekonstrukcji ciągów zdarzeń przyczynowo-skutkowych, które do ich realizacji prowadzą.

Z uwagi na skalę preferencji A. Klasik[5] dzieli scenariusze na centralne i peryferyczne, a w tych ostatnich wyróżnia graniczne (kontrastowe), zwane też brzegowymi lub skrajnym. Przeważnie są to scenariusze pesymistyczne i optymistyczne. Pomiędzy nimi znajdują się scenariusze pośrednie, pośrodku – neutralny.

Scenariusze optymistyczne brzegowe (pozytywne, maksymalnych szans) wskazują pułap, do jakiego zamierza się dążyć, a co za tym idzie – zapotrzebowanie na środki (w tym przestrzeń). Mogą służyć sprawdzaniu akceptacji proponowanych, innowacyjnych rozwiązań, pełnią funkcję promocyjną, komunikują aspiracje.

Scenariusze pesymistyczne (negatywne, zagrożeń) pełnią funkcję ostrzegawczą, pozwalają przygotować się do trudności i przeciwdziałać zagrożeniom, unikać kierunków rozwoju prowadzących do negatywnych konsekwencji, odpowiednio koncentrować środki.

W przypadku niniejszej strategii sformułowane scenariusze brzegowe mają charakter normatywny – antycypujący. Są to zarówno scenariusze pesymistyczne, jak i optymistyczne.

---

[2]Z tego powodu nie mówi się o scenariuszu pogody ani o prognozie filmu.

[3]Radzikowska B. 1997, *Scenariusze*. [w:] M. Cieślak (red.), *Prognozowanie gospodarcze. Metody i zastosowania*, PWN, Warszawa; Sołtys J. 2010, *Prognozowanie w planowaniu i zarządzaniu rozwojem miast. Scenariusze* [w:] Lorens P., Martyniuk–Pęczek J. (red.) *Zarządzanie rozwojem przestrzennym miast*, Wydawnictwo Urbanista, Gdańsk.

[4] Radzikowska 1997, op. cit.

[5]Klasik A. (red.) 1993, *Planowanie strategiczne*, PWE, Warszawa.

Scenariusz pesymistyczny zakłada dominację niekorzystnych zjawisk w większości już obserwowanych w mieście, jak i w otoczeniu, przez analogię do procesów upadku miast ([ang]. *urbandecline*), które miały miejsce w krajach, w których procesy urbanizacyjne mają ogólnie dłuższą metrykę.[6]

Scenariusz optymistyczny z jednej strony opiera się na rozwoju korzystnych trendów na bazie silnych stron, z drugiej – zawiera znaczną dozę futuryzmu, zakłada realizację postulatów, które są rozwiązaniami przyszłościowymi lub pożądanymi również w innych częściach świata, aczkolwiek dotąd nie zrealizowanymi lub realizowanymi w małej skali.

Scenariusz neutralny ma charakter eksploracyjny, opiera się na kontynuacji aktualnej ścieżki rozwoju miasta, zarówno w aspektach ocenianych pozytywnie, jak i negatywnie. Również jednak i ten scenariusz może być rozpatrywany w kategoriach normatywnych.

Normatywny charakter scenariuszy determinuje wolę działania samorządu w kierunku maksymalizacji realizacji scenariusza pozytywnego, a jak najdalszego unikania realizacji scenariusza negatywnego. W związku z tym pracy warsztatowej zostały poddane w głównej mierze scenariusze: negatywny i pozytywny. Weryfikacji dokonano w oparciu o wagi poszczególnych elementów analizy SWOT, które są źródłem wnioskowania o związkach przyczynowo-skutkowych. W wyniku tych działań poszczególne elementy scenariuszy staną się podwaliną wizji miasta. Jeśli badani mieszkańcy wskazywali kluczowe znaczenie danego aspektu scenariusza dla miasta, było to dla ekspertów sygnałem, że element ten powinien zostać wyróżniony w konstruowaniu wizji miasta i przeciwnie – jeśli danemu elementowi przypisywano małą wagę, skłaniało to do zajęcia wobec niego stanowiska neutralnego. Wyniki badań opinii publicznej obrazowały przekonanie uczestników dotyczące realnej przyszłości miasta. Odwołując się do pojęcia współrządzenia [współzarządzania, (ang.) *governance*)[7], można przypuszczać, że w obszarach, co do których wyrażono więcej ufności, władze i instytucje samorządowe mogą liczyć na wsparcie otoczenia społecznego lub gospodarczego w dążeniu do realizacji wizji. Kwestie, wobec których przejawił się większy sceptycyzm należy potraktować z większą ostrożnością.

W trakcie spotkania warsztatowego które odbyło się 8.12.2021 r. z udziałem liderów społeczności miasta, reprezentujących poszczególne sfery objęte strategią, podzielonych na trzy grupy robocze, poszczególne zapisy scenariuszy kwalifikowano jako mało realne, realne lub bardzo realne.

---

[6] Downs A. 1999, *Some realities about sprawl and urban decline*, Housing Policy Debate, 10:4, s. 955-974.

[7] Swianiewicz P. 2005, *Nowe interpretacje teoretyczne polityki miejskiej*, http://studreg.uw.edu.pl/pdf/4_2005/Swianiewicz_4_2005.pdf.

Rysunek 2. Przykładowa klasyfikacja zapisów do scenariuszy – wynik pracy grupy warsztatowej w dniu 8.12.2021 r.

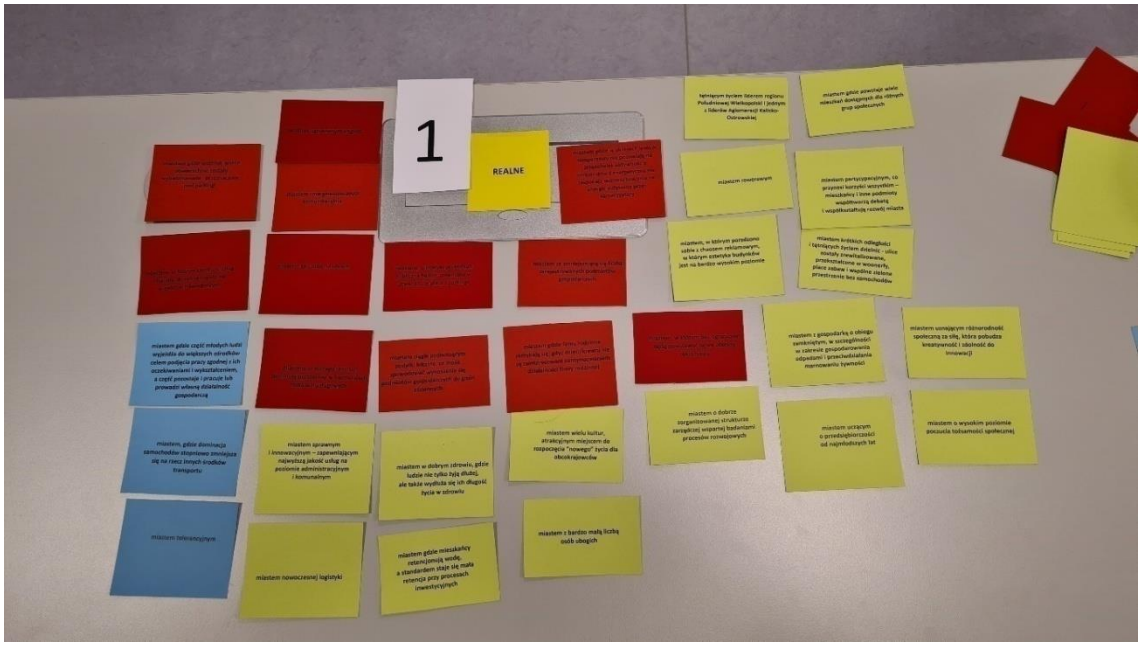

Źródło: fotografia własna.

W wyniku prac warsztatowych te zapisy należące do scenariusza pesymistycznego lub neutralnego, które nie zostały przez żadną z grup uznane za realne lub bardzo realne, zostały uwidocznione w tabeli kursywą. Podobnie wyróżniono te zapisy scenariusza neutralnego, które zawierały się (stanowiły element realizacji) w scenariuszu optymistycznym (tabela dostępna pod kodem QR, zamieszczonym poniżej). Zapisy te nie były brane pod uwagę w dalszych pracach.

W tabeli wyróżniono natomiast zapisy, które zostały uznane przez wszystkie grupy za bardzo realne, ewentualnie realne jako potencjalne elementy wizji miasta. Te elementy zostały poddane szczególnej uwadze w trakcie kolejnego warsztatu w dniu 12.01.2022 r. Na warsztacie analizowano jednak wszystkie zapisy pozostawione po poprzednim spotkaniu roboczym. Poszczególne elementy scenariuszy analizowano pod kątem następujących pytań:

Co robimy, aby pozytywny lub neutralny scenariusz **pozostał** realny lub bardzo realny?

Co robimy, aby pozytywny lub neutralny scenariusz **stał się** realny lub bardzo realny?

Co robimy, aby negatywny scenariusz **nie stał się** realny lub bardzo realny?

Wynik tych prac posłużył nie tylko do opracowania zarysu wizji rozwoju miasta, ale także propozycji celów strategicznych i kierunków działań.

Szczegółowe materiały z warsztatów zamieszono w chmurze:

<<< Zeskanuj bądź kliknij w kod QR

6. Misja i wizja rozwoju do roku 2030+

Wizja rozwoju wskazuje kierunek, w którym w kolejnych latach prowadzona będzie polityka rozwojowa miasta.

Wizja formułowana w ramach strategii jest swego rodzaju projekcją przyszłości, do jakiej dąży samorząd i społeczność lokalna.

Opisuje pożądany stan docelowy w perspektywie Strategii (w tym przypadku w roku 2030+).

Prawidłowo sformułowana wizja rozwoju ma następujące funkcje:

- zobrazowania stanu docelowego – wizja stanowi cel całkowicie nadrzędny, zawierający w sobie pozostałe cele sformułowane w strategii;
- informowania o aspiracjach osób formułujących wizję;
- jednoczenia wokół idei, co powoduje, że ludzie się z nią utożsamiają.

Ze sformułowaniem wizji nieodłącznie wiąże się misja. Misja stanowi zestaw działań do podjęcia przez samorząd w celu urzeczywistnienia wizji Ostrowa Wielkopolskiego w 2030 r. W pierwszej kolejności zadanie to dotyczy władz samorządowych jako odpowiedzialnych za wykonywanie zadań na poziomie lokalnym. Akcentuje się jednak wspólne działania przedstawicieli wszystkich sektorów, mogące dać efekt synergii. Jest bowiem wiele zagadnień, które swoją skalą przekraczają możliwości sprawcze (w tym finansowe) władz samorządowych, a ich wspólne podjęcie daje lepsze perspektywy.

W taki właśnie sposób sformułowano nową wizję i misję dla Ostrowa Wielkopolskiego, które brzmią:

O S T R Ó W2 0 3 0+

SERCE REGIONU

Ostrów Wielkopolski dzięki swojemu położeniu to naturalne serce regionu. Jesteśmy liderem inicjującym i otwartym na współpracę. Jako dynamiczny ośrodek innowacyjnych rozwiązań na rzecz ludzi i środowiska, przyciągamy wysoką jakością życia. Ostrów 2030+ to wielofunkcyjny węzeł komunikacyjny, będący lokomotywą rozwoju społeczno-gospodarczego dla całej południowej Wielkopolski.

Nasza misja	*Wierzymy, że ludzie i położenie stanowią nasz największy potencjał! Wierzymy, że razem możemy więcej! Wspólnie tworzymy więcej niż miasto…*

Wspólnie tworzymy więcej niż miasto… tworzymy wspólnotę pełną potencjału i możliwości. Ostrów Wielkopolski jako dynamiczny ośrodek innowacyjnych rozwiązań, nie tylko stanowi serce regionu dzięki swojemu dogodnemu położeniu, ale również przyciąga ludzi wysoką jakością życia.

Wizja Ostrów2030+ Serce Regionu to nie tylko rozwinięty węzeł komunikacyjny. To także centrum społeczno-gospodarczego rozwoju dla całej południowej Wielkopolski. Wierzymy, że nasz największy potencjał tkwi w ludziach oraz w korzyściach płynących z naszego położenia geograficznego.

Dlatego też, działając jako lider inicjujący, otwarci na współpracę, pozytywną komunikację i dialog, tworzymy miejsce, gdzie innowacyjne idee mogą się rozwijać, a ludzie mają możliwość wykorzystania swoich umiejętności i talentów. Tworzymy miasto inteligentnie zarządzane dzięki wiedzy i danym.

Razem jako wspólnota, jesteśmy w stanie osiągnąć więcej. Współpracując, wymieniając pomysły i dążąc do wspólnych celów, możemy stworzyć dynamiczne środowisko, w którym innowacje kwitną, a gospodarka się rozwija. Dążymy do tego, by Ostrów Wielkopolski nie tylko był miejscem do życia, ale również ośrodkiem, który przyciąga talenty i staje się wzorem dla innych regionów.

Nasza wizja jest skoncentrowana na równoczesnym rozwoju i ochronie zasobów, zwłaszcza tych przyrodniczych. Dążąc do osiągnięcia wizji, dążyć będziemy do osiągnięcia harmonii pomiędzy postępem społecznym i gospodarczym, a potrzebą zachowania bogactwa i różnorodności naszej przyrody oraz potrzebą ochrony klimatu. Naszym celem jest nie tylko tworzenie korzyści dla nas samych, ale także dbanie o środowisko naturalne oraz dobro przyszłych pokoleń i społeczności.

Wierzymy, że nasza wspólna siła i determinacja przyniosą efekty i przyczynią się do tworzenia lepszego jutra dla nas wszystkich. Razem tworzymy więcej niż miasto, tworzymy społeczność, która prosperuje, rozwija się i jest źródłem inspiracji dla innych.

Wizja Ostrowa Wielkopolskiego jest ambitna, włączająca, odwołująca się do unikalności położenia miasta. Wizja stanowi podstawę, źródło sformułowania celów strategicznych odnoszących się do podstawowych sfer analizy strategicznej: społecznej, gospodarczej, środowiskowej i wymiaru przestrzennego.

„Największym niebezpieczeństwem dla większości z nas nie jest to, że mierzymy za wysoko i nie osiągamy celu, ale to, że mierzymy za nisko i cel osiągamy".

Michał Anioł Buonarroti

7. Cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów

Wizja O S T R Ó W 2 0 3 0+ SERCE REGIONU realizowana będzie poprzez trzy długoterminowe **cele strategiczne: Miasto Szczęśliwe, Miasto Pełne Życia i Miasto Przedsiębiorcze**, w ramach, których wyznaczono średnioterminowe **cele operacyjne** oraz **kierunki działań**, które pozwolą te cele osiągnąć.

Bezpośrednio wizja miasta będzie realizowana przez **cztery kierunki horyzontalne**, wspierające realizację wszystkich celów strategicznych w wymiarze ponadlokalnym:

- **Współpraca ponadlokalna, międzysamorządowa;**
- **Promocja miasta jako serca południowej Wielkopolski;**
- **Wzmocnienie ponadlokalnych funkcji miasta;**
- **Przeciwdziałanie marginalizacji komunikacyjnej miasta.**

Będziemy aktywnie zabiegać o strategiczne inwestycje infrastrukturalne zwiększające potencjał gospodarczy regionu. Zakładamy ukończenie strategicznych rządowych inwestycji infrastrukturalnych w możliwie najkrótszym czasie. Będziemy dążyć do wzmocnienia roli lotniska Michałków jako regionalnego portu lotniczego obsługującego południowo-wschodnią Wielkopolskę. Powyżej określone horyzontalne kierunki działań mają:

wzmacniać potencjały (silne strony):

- Korzystne położenie w strukturze osadniczej, węzeł szlaków transportowych istotnych dla województwa i kraju – Ostrów Wielkopolski stanowi centrum subregionu, ośrodek usług dostępnych dla ponad 0,5 mln ludzi;
- Rozwinięta międzynarodowa współpraca partnerska Ostrowa Wielkopolskiego z sześcioma miastami;

przełamywać deficyty (słabe strony):

- Brak szybkiego dojazdu, wysokiej jakości połączeń z dużymi aglomeracjami;
- Niewystarczająca współpraca międzygminna/ponadlokalna;

zwiększać szanse:

- Wzmocnione powiązania komunikacyjne, w tym planowane ukończenie drogi ekspresowej S11, rozbudowa DK25;

odpowiadać na wyzwania (niwelować zagrożenia):

- Budowa kolei dużych prędkości (KDP) w aktualnie rozpatrywanym wariancie (marginalizacja ostrowskiego węzła kolejowego).

Rysunek 3. Schemat celów strategicznych i operacyjnych

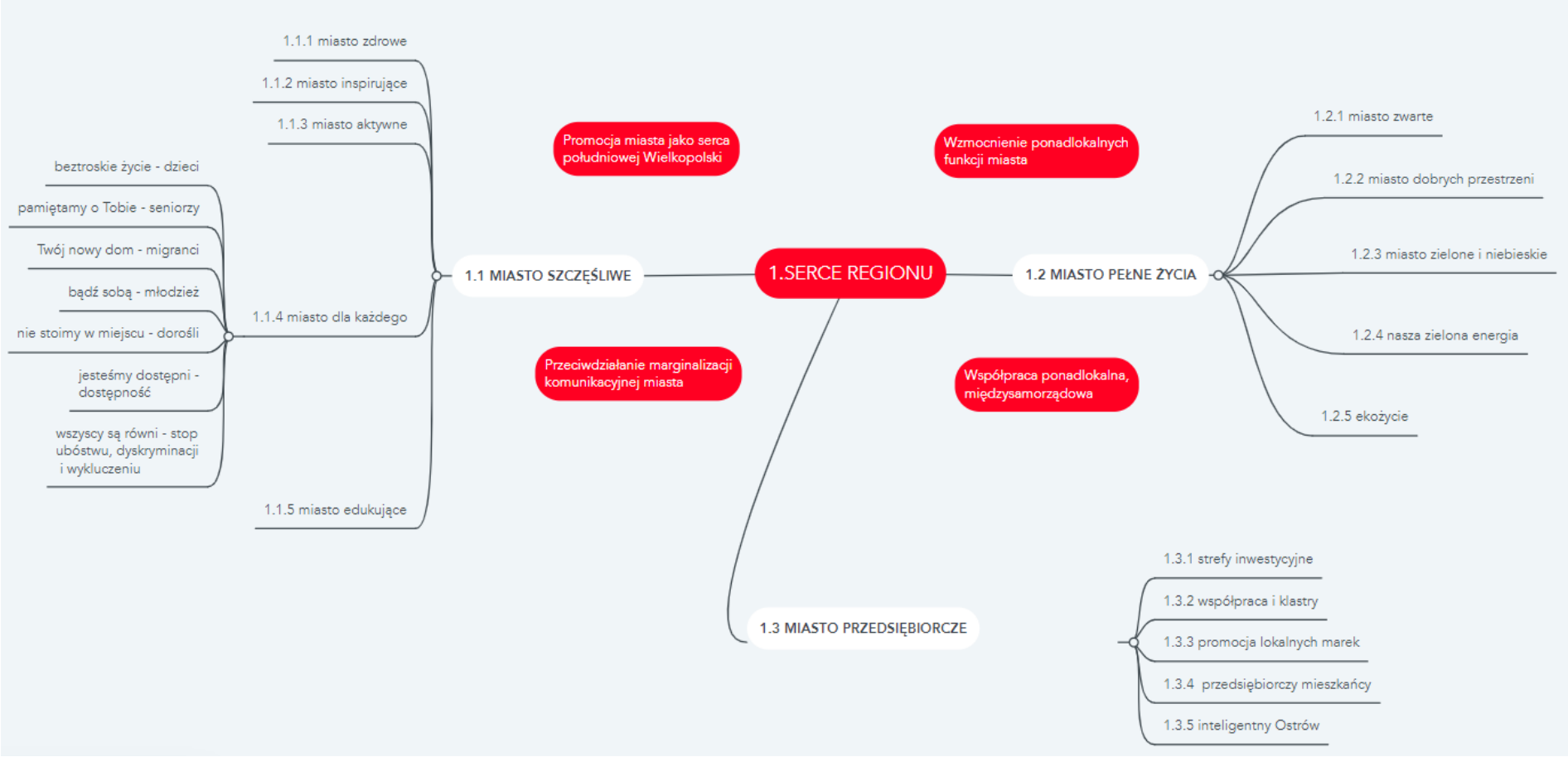

Źródło: opracowanie własne UM w Ostrowie Wielkopolskim

CEL STRATEGICZNY > MIASTO SZCZĘŚLIWE

1.1	MIASTO SZCZĘŚLIWE	*Budujemy miasto, w którym najważniejszy jest człowiek. Uwzględniamy potrzeby wszystkich mieszkańców, bez względu na ich wiek oraz status społeczny. Jako* ***serce regionu*** *chcemy być miastem, w którego centrum znajduje się człowiek - jego zdrowie oraz potrzeby.* **Cel wyraża dążenie do miasta:** ▪ zdrowego ▪ inspirującego ▪ aktywnego ▪ dla każdego ▪ edukującego

Cel ma wzmacniać potencjały (silne strony):

- Korzystne wskaźniki mieszkaniowe, duża oferta nowych mieszkań, budowa mieszkań komunalnych dostępnych ekonomicznie dla młodych;
- Szkoły średnie z dobrymi wynikami nauczania przyciągające młodzież do miasta;
- Szeroka dostępność żłobków i przedszkoli oraz popularne szkoły podstawowe;
- Duża baza ochrony zdrowia o znaczeniu ponadlokalnym (szpital, przychodnie, poradnie);
- Dobrze rozwinięte społeczeństwo obywatelskie zdolne do współpracy i dialogu z administracją lokalną, współudział mieszkańców w rozwoju miasta/inwestycjach miejskich: Ostrowski Budżet Obywatelski (OBO), Inicjatywa Lokalna;
- Rozwinięta baza sportowa z bogatą ofertą klubów i zajęć sportowych oraz wysoki poziom szkolenia młodzieży;
- Zróżnicowana i bogata oferta kulturalna;
- Renomowany sektor gastronomiczny;
- Dobrze zachowane dziedzictwo historyczno-kulturowe, zabytki, rozpoznawalne postacie. (np. Krzysztof Komeda) jako podstawy kształtowania pozytywnego wizerunku miasta;
- Wyrównany bilans migracji mieszkańców pomiędzy Ostrowem i najbliższym otoczeniem;

- Miejskie programy społeczne jako „marka” miasta. Wypracowane rozwiązania organizacyjne i doświadczenie we współpracy samorządu z przedsiębiorcami w realizacji tych programów;
- Rozwinięty sektor organizacji pozarządowych współpracujący z władzami samorządowymi – Ostrowskie Centrum Aktywności Lokalnej jako ośrodek tej współpracy.

Cel ma przełamywać deficyty (słabe strony):

- Ubytek naturalny ludności z powodu niskiej liczby urodzeń i wysokiej liczby zgonów;
- Zaawansowane starzenie się społeczeństwa;
- Ubogie w ofertę szkolnictwo wyższe niesprzyjające pozostaniu młodzieży wmieście;
- Niska dostępność ekonomiczna mieszkań na rynku – wielu ludzi nie stać na mieszkanie.

Cel ma zwiększać szanse:

- Zwalniające tempo procesu suburbanizacji;
- Napływ pracowników z zagranicy (imigranci zarobkowi).

Cel ma odpowiadać na wyzwania (niwelować zagrożenia):

- Perspektywa ubytku 10% zasobów pracy w ciągu 10 lat z powodu spadku udziału osób młodych w wieku 25-34 lat – zahamowanie koniunktury gospodarczej;
- Spadek liczby ludności przy wzroście liczebności grupy 65+, większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, ubożenie dużych grup ludności.

Cel > MIASTO SZCZĘŚLIWE

zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych i kierunków działań:

NR CELU	CEL OPERACYJNY	OPIS	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.1.1	Miasto zdrowe	Dążymy do poprawy warunków zdrowotnych tzn. warunków środowiskowych i stanu zdrowia mieszkańców. Zdrowie to nie tylko brak choroby czy niepełnosprawności, ale dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny, za które odpowiada styl	• Edukacja ukierunkowana na zdrowe nawyki żywieniowe • Promocja aktywności fizycznej

		życia, warunki środowiskowe, czynniki genetyczne i opieka zdrowotna	• Działania na rzecz zdrowia psychicznego • Wspieranie dzietności
1.1.2	Miasto inspirujące	Dążymy do miasta pełnego inspiracji, gdzie kultura i sztuka jest naszą marką i wizytówką, która fascynuje, przyciąga i inspiruje	• Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w tym turystyki weekendowej • Komplementarna oferta kulturalna – nowa strategia rozwoju kultury • Wsparcie i rozwój wydarzeń kulturalnych oraz inwestycje w rozwój placówek kultury • Rozwój kultury i sztuki ulicznej
1.1.3	Miasto aktywne	Dążymy do miasta aktywnego, które wyraża się aktywnością jego mieszkańców na wielu płaszczyznach. Aktywność fizyczna, partycypacja, budowanie wspólnoty i działania na rzecz wspólnoty, mają zwiększać zaangażowanie mieszkańców w rozwój miasta i budować poczucie sprawczości i przynależności.	• Aktywizacja młodzieży i włączenie jej w życie miasta • Promocja samozatrudnienia • Promocja i rozwój ekonomii społecznej • Rozwój i utrzymanie bazy sportowej miasta • Aktywizacja mieszkańców osiedli do działalności na rzecz lokalnej społeczności • Budowanie lokalnych społeczności przez aktywnych i świadomych liderów
1.1.4	Miasto dla każdego	Dążymy do miasta, które myśli o człowieku i zaspokaja potrzeby wszystkich jego mieszkańców oraz gości **beztroskie życie** Dążymy do miasta dobrego dla każdego dziecka. Inwestujemy w szczęśliwe dzieciństwo. Dzieci stanowią o przyszłości naszego miasta, dlatego musimy dążyć do zapewnienia im optymalnych warunków do rozwoju. **pamiętamy o Tobie**	• Kompleksowe podejście do wykorzystania infrastruktury miejskiej w celu zwiększenia częstotliwości działań społecznych dla mieszkańców, uwzględniających wielokulturowość i międzypokoleniowość • Rozwój usług dla seniorów, w tym usług opiekuńczych oraz

		Nie zapominamy o seniorach. Pamiętamy, że to oni w przeszłości budowali nasze miasto i kraj, a dziś zasługują na szacunek i warunki do aktywnej, zdrowej i godnej starości. Dbamy o jakość życia seniorów. **Twój nowy dom** Migranci to szansa na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom demograficznym. Naszym celem jest stworzyć warunki i przyjazny klimat sprzyjający zakładaniu i osiedleniu się tutaj całych rodzin. **Bądź sobą** U nas młodzież może wyrażać siebie i być sobą oraz spełniać swoje pasje i zainteresowania. Dążymy do zapewnienia atrakcyjnych form i miejsc do spędzania czasu wolnego oraz zachęcamy do pozostania w Ostrowie Wielkopolskim. **Nie stoimy w miejscu** Wspieramy rodzinę. Tworzymy dobre warunki do zakładania rodziny oraz do życia w rodzinie, zapewniając dostęp do mieszkań, dobre perspektywy na zatrudnienie oraz wsparcie w opiece nad dziećmi. **Jesteśmy dostępni** Czynimy standardem, aby działaniom podejmowanym w mieście, towarzyszyły elementy związane z dostępnością dla osób z niepełnosprawnościami. **Stop ubóstwu, dyskryminacji i wykluczeniom** Dążymy do wyeliminowania ubóstwa we wszystkich jego formach oraz walczymy z dyskryminacją i wykluczeniem społecznym	wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się • Wsparcie integracji i edukacji międzypokoleniowej • Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla imigrantów i ich rodzin • Wsparcie i promocja nowoczesnej edukacji, w tym rozwój szkolnictwa wyższego • Kompleksowa i atrakcyjna oferta dla młodych ludzi uwzględniająca potrzeby mieszkaniowe, zarobkowe i związane z czasem wolnym • Polityka prorodzinna • Rozwój oferty dla osób chcących zamieszkać w mieście • Rozwój mieszkalnictwa społecznego oraz intensyfikacja odnowy substancji mieszkaniowej • Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych • Wspieranie uczenia się przez całe życie
1.1.5	Miasto edukujące	Dążymy do miasta, w którym oferta i jakość edukacji odpowiada na potrzeby i wyzwania współczesności oraz przyszłości. Stawiamy na odkrywanie i rozwój młodych talentów	• Rozwój kompetencji, umiejętności uzdolnień i zainteresowań uczniów – także poza edukacją formalną • Wsparcie szkół ich uczniów i nauczycieli w ramach kompleksowych programów rozwojowych ukierunkowanych na

			podniesienie jakości edukacji • Odkrywanie talentów • Wsparcie nowoczesnej edukacji (w tym rozwoju szkolnictwa wyższego)

CEL STRATEGICZNY > MIASTO PEŁNE ŻYCIA

1.2	MIASTO PEŁNE ŻYCIA	*Naszym nadrzędnym celem jest stworzenie miasta w zasięgu zmysłów człowieka. Chcemy, aby Ostrów Wielkopolski był miejscem przyjaznym do życia, w którym przestrzeń będzie kształtowana wspólnie z jego mieszkańcami. Wprowadzając rozwiązania proekologiczne, zamierzamy stać się miastem odpornym na zmiany klimatu, potrafiącym pogodzić rozwój z ochroną zasobu przyrodniczego miasta. W oparciu o zasoby chcemy rozwijać infrastrukturę i ofertę turystyczną.* *Chcemy poprawić niezadowalający stan powietrza, a także rozwiązać problemy z zagospodarowaniem wód opadowych i odpadów komunalnych oraz zwiększyć ilość powierzchni biologicznie czynnej.* **Cel wyraża dążenie do miasta:** ▪ krótkich odległości ▪ kompleksowo zaplanowanych osiedli ▪ wspierającego lokalność ▪ spójnego przestrzennie ▪ o ludzkiej skali, w zasięgu zmysłów człowieka ▪ pozbawionego barier przestrzennych ▪ harmonijnej, zielonej i tętniącej życiem przestrzeni zachęcającej do bycia sobą i bycia razem ▪ przeciwstawiającego się pogłębiającemu kryzysowi klimatycznemu ▪ adaptującego się do zmian klimatu ▪ samowystarczalnego energetycznie i klimatycznie neutralnego ▪ z gospodarką o obiegu zamkniętym (GOZ), optymalizującego system gospodarki odpadami ▪ przyciągającego turystów

Cel ma wzmacniać potencjały:

- Zwarte, nieduże śródmieście korzystnie położone względem węzłów komunikacyjnych (dworca kolejowego, centrum przesiadkowego), w sąsiedztwie nowa hala widowiskowo-sportowa;
- Teren rekreacyjny Piaski-Szczygliczka przyciągający również osoby spoza miasta;
- Dobrze rozwinięta sieć dróg rowerowych, powiązana z innymi gminami;
- Fizjonomia miasta, rzeźba terenu sprzyjająca rozwojowi infrastruktury;
- Rozwiązania ułatwiające poruszanie się po mieście i korzystanie z usług: aplikacje miejskie, rower miejski, Ostrowska Mapa Barier Architektonicznych;
- Duża część społeczeństwa używa do przemieszczania się rowerów;
- Rosnąca świadomość ekologiczna i doświadczenie we wdrażaniu programów prośrodowiskowych (wymiana kopciuchów, „Ostrów łapie deszcz”);
- Liczne małe cieki wodne przecinające miasto, sprzyjające rozwojowi małej retencji.

Cel ma przełamywać deficyty:

- Ogólny brak ładu przestrzennego, tj. małe pokrycie planistyczne, najmniejsze w Śródmieściu, niekontrolowane zmiany w zagospodarowaniu – konflikty przestrzenne między różnymi rodzajami zagospodarowania. Chaos reklamowy, mała ilość terenów zieleni, mała ilość skwerów, placów miejskich itp.
- Duży udział gruntów utwardzonych, zabetonowanych, niewielka powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni miejskiej – wzmagają odczuwanie gorąca, utrudniają retencję;
- "Wąskie gardła" – skrzyżowania z liniami kolejowymi utrudniające komunikację wewnątrz miasta;
- Samochód środkiem lokomocji pierwszego wyboru, a tym samym planowanie z wiodącą rolą samochodów w przestrzeni publicznej;
- Wyludnianie się centrum miasta;
- Niska jakość zabudowy mieszkaniowej w centrum miasta;
- Nadmierne obciążenie środowiska: wysokie zużycie wody na jednego mieszkańca, zły stan powietrza, duża liczba wytwarzanych odpadów komunalnych i niezadowalający poziom recyklingu;
- Duży udział gruntów utwardzonych, zabetonowanych, niewielka powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni miejskiej – wzmagają odczuwanie gorąca, utrudniają retencję.

Cel ma zwiększać szanse:

- Cenne przyrodniczo tereny od zach. i płd. (Dolina Baryczy, Dąbrowy Krotoszyńskie). Naturalny zielony pierścień (tereny zieleni w promieniu około 9 km od centrum);
- Wymiana taboru na zeroemisyjny, rozwój infrastruktury komunikacji publicznej.

Cel ma odpowiadać na wyzwania (niwelować zagrożenia):

- Zmiany klimatyczne, w szczególności – gwałtowne zjawiska pogodowe, wzrost średnich temperatur, stepowienie i niedobory wody.

CELSTRATEGICZNY> MIASTO PEŁNE ŻYCIA

zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych i kierunków działań:

NR CELU	CEL OPERACYJNY	OPIS	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.2.1	Miasto zwarte	Ostrów Wielkopolski będzie miastem krótkich dystansów o intensywnej, wielofunkcyjnej i dobrze zaplanowanej strukturze zabudowy, gdzie sprawny zeroemisyjny system transportu publicznego zachęca do rezygnacji z indywidualnego transportu samochodowego, a zwarty układ urbanistyczny i zróżnicowana infrastruktura transportowa wspiera pieszych i rowerzystów. Ograniczamy skutki zmian klimatycznych oraz dążymy do rozwoju multimodalnego i zrównoważonego transportu proekologicznego, który opiera się na elektryczności, wodorze oraz innych źródłach zeroemisyjnej energii, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Tworzymy również warunki dla alternatywnych form transportu	• Zmiana systemu transportowego miasta: modernizacja sieci drogowej, uzupełnienie układu komunikacyjnego miasta, likwidacja wąskich gardeł, samochód przestaje być środkiem transportu pierwszego wyboru, stworzenie spójnej sieci dróg rowerowych, opracowanie standardów projektowania dróg rowerowych, podniesienie poziomu bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, połączenie różnych form komunikacji (m.in. poprzez budowę centrów i punktów przesiadkowych), poprawa konkurencyjności transportu zbiorowego, zwiększenie dostępności transportu zbiorowego, budowa oraz modernizacja infrastruktury (w tym m.in. przyjazne przystanki, zeroemisyjny transport publiczny), uzupełnienie istniejącego systemu transportu zbiorowego o nowe środki transportu (np. kolej aglomeracyjna), rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, budowa infrastruktury wspierającej rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej • Dalszy rozwój elektromobilności. • Działania edukacyjne na rzecz ograniczania wykorzystania samochodu w codziennym funkcjonowaniu

			• Przeciwdziałanie wyludnianiu się centrum miasta i suburbanizacji (wyznaczenie terenów pod zagęszczenie zabudowy, poprawa stanu technicznego zasobu mieszkaniowego w centrum miasta, wyznaczenie terenów wolnych od zabudowy, przeznaczanie pod zabudowę terenów wcześniej zagospodarowanych) • Kreowanie warunków zachęcających do wykorzystywania na cele budowlane nieruchomości, które były już wcześniej zabudowane np. polityka podatkowa • Umożliwienie zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców w najbliższym sąsiedztwie *(*kształtowanie zabudowy jako wielofunkcyjnej, z możliwością wprowadzenia mieszanego sposobu użytkowania, wspieranie powstawania lokalnych centrów społeczno-usługowych)
1.2.2	Miasto dobrych przestrzeni	Życie miasta jest procesem wymagającym dobrej przestrzeni, dlatego Ostrów Wielkopolski ma być miastem o wysokiej jakości przestrzeni publicznej, dostosowanej do ludzkiego wymiaru, która daje wiele atrakcyjnych możliwości spędzania czasu z bliskimi, zachęcają do prowadzenia zdrowego trybu życia oraz sprzyjając budowaniu relacji społecznych. W naszym mieście będziemy tworzyć przestrzenie publiczne, które są przyjazne, przytulne i dostępne dla wszystkich. Przykładamy dużą wagę do estetyki i wzornictwa przestrzeni publicznej. Będziemy dbać o harmonijne kompozycje architektoniczne, estetyczne elementy małej architektury, odpowiednie oświetlenie i zieleńce, które tworzą przyjazne i atrakcyjne miejsca do spędzania czasu	• Zintegrowane podejście do planowania przestrzennego (jako planowanie kompleksowe; planowanie oparte na danych; korelacja planowania przestrzennego z ruchem inwestycyjnym: zwiększanie powierzchni objętej planami zagospodarowania, sporządzanie kompleksowych koncepcji urbanistycznych, konkursy urbanistyczne) • Zwiększenie jakości i rozpoznawalności powstających obiektów (np. Konkursy SARP) • Poprawa dostępności (miasto uniwersalnie projektowane, ograniczanie konfliktów przestrzennych oraz likwidacja barier architektonicznych) • Odzyskiwanie przestrzeni dla ludzi (ograniczenie nadmiarowego wykorzystania przestrzeni na cele komunikacyjne – dalsze zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, realizacja szpalerów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych) • Rozwój infrastruktury i turystycznej • Działania edukujące oraz wzmacniające świadomość dot. planowania przestrzennego (wzmocnienie udziału społeczeństwa w planowaniu przestrzennym)

			• Standaryzacja rozwiązań planistycznych (prototypowanie urbanistyczne, przyjęcie kryteriów jakości przestrzeni publicznej) • Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (zahamowanie degradacji obiektów zabytkowych; poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej)
1.2.3	Miasto zielone i niebieskie	Ostrów Wielkopolski ma być miastem przyjaznym dla klimatu, gdzie tereny zieleni tworzą spójny system przyrodniczy miasta, który zapewnia czasowo równy do nich dostęp dla wszystkich mieszkańców. Ma być miastem wysoce funkcjonalnym, które efektywnie wykorzystuje swoje zasoby dbając o środowisko naturalne oraz wprowadzając rozwiązania proekologiczne zwiększające jego odporność na zmieniający się klimat	• Dalsze zwiększenie powierzchni terenów zieleni • Rozwój systemu przyrodniczego miasta • Opracowanie systemu zarządzania zasobem przyrodniczym miasta • Adaptacja do zmian klimatu (zwiększanie odporności miasta na zjawiska ekstremalne związane ze zmieniającym się klimatem) • Przeciwdziałanie powodziom miejskim oraz suszom i ich skutkom • Instytucjonalne i organizacyjne wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatu oraz zjawiska ekstremalne • Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz dostępu do wody (zrównoważona gospodarka wodna)
1.2.4	Nasza energia	Dążymy do zdecydowanego zmniejszenia udziału węgla w produkcji energii i ciepła, wykorzystując przy tym alternatywne, bardziej ekologiczne źródła energii. Produkujemy i magazynujemy energię z OZE, stawiając na ich powszechne wykorzystanie w projektach miejskich, a także wspieramy rozwój OZE. Stawiamy na gospodarkę o biegu zamkniętym i optymalizację systemu gospodarki odpadami	• Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętymi i gospodarki zasobooszczędnej • Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych • Aktywny udział w transformacji energetycznej (dotacje etc. – wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w spełnianiu wymagań związanych z wymianą źródła ogrzewania) • Optymalizacja gospodarki odpadami, w tym stworzenie sprawnego systemu kontroli
1.2.5	Ekożycie	Dążymy do życia ekologicznego, co stanowi nasz osobisty wkład w ochronę świata przyrody: roślin, zwierząt i ich siedlisk. Ekologiczne życie to postawa każdego z nas, która chroni powietrze, żywność i	• Ochrona przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury • Powszechna edukacja w zakresie dbałości o środowisko i dbałości o wyczerpywalne zasoby

		klimat, a także w konsekwencji, zdrowie nasze oraz przyszłych pokoleń. Ekożycie to fundament naszego przetrwania dzięki poszanowaniu naszych zasobów	• Opracowanie planu zarządzania i pielęgnacji dla zielonej i niebieskiej infrastruktury • Ograniczanie wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń • Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia, w tym w zakresie zdrowych nawyków żywieniowych

CEL STRATEGICZNY > MIASTO PRZEDSIĘBIORCZE

1.3	MIASTO PRZEDSIĘBIORCZE	*Chcemy utrzymać wyróżniający nas poziom aktywności gospodarczej, poprzez zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych w granicach miasta i jego otoczeniu oraz działać na rzecz zmniejszenia marginalizacji komunikacyjnej regionu. Współpracując z przedsiębiorcami oraz wspierając rozwój lokalnych marek, budujemy rozpoznawalność Ostrowa Wielkopolskiego jako* ***serca regionu****. Dzięki wykorzystaniu technologii informatycznych i komunikacyjnych tworzymy miasto inteligentne [(ang.)* smart*] przyjazne mieszkańcom, przedsiębiorcom, turystom, miasto sprawnie zarządzane dzięki oparciu na danych. Jesteśmy otwarci na wykorzystanie sztucznej inteligencji w rozwoju miasta.* **Cel wyraża dążenie do:** ▪ dynamicznego rozwoju przedsiębiorczości w oparciu m.in. o usługi wyższego rzędu – w tym usługi logistyczne ▪ zwiększenia oferty inwestycyjnej oraz profesjonalizacji i kompleksowej obsługi inwestorskiej w całym obszarze funkcjonalnym miasta, w tym poprzez współpracę regionalną ▪ rozwoju współpracy w ramach klastrów branżowych ▪ zwiększenia świadomości o lokalnych markach i lokalnych firmach ▪ miejskiej gospodarki o obiegu zamkniętym ▪ inteligentnego miasta

Cel ma wzmacniać potencjały:

- Tradycje gospodarcze, duży stabilny lokalny rynek pracy, potencjał zasobów ludzkich o kwalifikacjach technicznych, duże zapotrzebowanie na pracowników, duża liczba uczniów szkół zawodowych i średnich, niskie bezrobocie;
- Dobre wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości, dobre warunki i korzystna dynamika powstawania nowych firm, zwłaszcza rozwoju działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, wysokie dochody przedsiębiorców i duża dynamika ich wzrostu;

- Wyspecjalizowane, wiodące, duże zakłady z szerokimi kręgami kooperantów, potencjał lokalnych firm do współpracy np. rozwijające się klastry – Ostrowski Rynek Energetyczny, Ostrowski Klaster Automatyki;
- Duża liczba podatników, wysoka i długa aktywność zawodowa mieszkańców (dobre dane o zatrudnieniu);
- Rozwinięty sektor instytucji otoczenia biznesu, aktywność władz i Urzędu Miejskiego we współpracy z inwestorami, wdrożony i dobrze funkcjonujący Program Ostrowska Karta Przedsiębiorcy oraz sprzyjająca przedsiębiorczości polityka podatkowa.

Cel ma przełamywać deficyty:

- Niski poziom wynagrodzeń, niewiele wysokopłatnych miejsc pracy dla specjalistów, mniej korzystne zarobki kobiet, przewaga na rynku pracy miejsc w produkcji i usługach niespecjalistycznych;
- Lokalne marki słabo wypromowane – nieznajomość ostrowskich produktów i firm w Polsce;
- Niska dostępność terenów inwestycyjnych (rozproszona struktura właścicielska);
- Potencjał kształcenia zawodowego nie jest w pełni wykorzystany na rynku pracy, w firmach;
- Niewystarczająca liczba pracowników (gł. mężczyzn) dla miejscowych firm.

Cel ma zwiększać szanse:

- Pojawianie się w Ostrowie firm z branż zaawansowanych technologicznie;
- (Większa) dostępność terenów inwestycyjnych w mieście i jego otoczeniu.

Cel ma odpowiadać na wyzwania (niwelować zagrożenia):

- Perspektywa ubytku 10% zasobów pracy w ciągu 10 lat z powodu spadku udziału osób młodych w wieku 25-34 lat – zahamowanie koniunktury gospodarczej;
- Spadek popytu na powierzchnie komercyjne (handel, biura) – działalność przenoszona do Internetu – wzrost liczby pustostanów, degradacja budynków.

Cel > MIASTO PRZEDSIĘBIORCZE

zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych i kierunków działań:

NR CELU	CEL OPERACYJNY	OPIS	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.3.1	Strefy Inwestycyjne	Dążymy do wyznaczenia i przygotowania stref inwestycyjnych, stanowiących atrakcyjną lokalizację dla biznesu, co zapewni dynamiczny rozwój gospodarczy regionu	• Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości (wyznaczanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych, systemowe wsparcie finansowe i organizacyjne)
1.3.2	Współpraca	Dążymy do zacieśniania współpracy regionalnej, która wzmocni potencjał gospodarczy regionu i podniesie skuteczność w pozyskiwaniu inwestorów. Wspieramy i promujemy branżowe inicjatywy klastrowe	• Współpraca z inwestorami tworzącymi dobrej jakości miejsca pracy i wspieranie powstawania dobrej jakości miejsc pracy • Współpraca z uczelniami wyższymi – nowe kierunki rozwoju edukacji, nauki • Współpraca gospodarcza w regionie (w tym wspólna promocja inwestycyjna) • Wsparcie i promocja branżowych inicjatyw klastrowych
1.3.3	Tożsamość	Zwiększamy wiedzę o lokalnych markach i ich producentach. Zwiększając rozpoznawalność i świadomość, budujemy lokalny patriotyzm gospodarczy	• Spójny system promocji produktów lokalnych
1.3.4	Przedsiębiorczy mieszkańcy	Wspieramy i promujemy przedsiębiorczość mieszkańców przez dbałość o jakość – standardy miejskich ciągów handlowo-usługowych, wyróżnianie innowatorów i liderów, wspieranie sukcesji firm, powstawania nowych, ale także wsparcie „dziadków i babć biznesu”	• Rozwój *srebrnej gospodarki* • Rozwój miejskiego ekosystemu biznesowego oraz utrzymanie aktywności gospodarczej w śródmieściu (dbałość o jakość – standardy miejskich ciągów handlowo-usługowych, wyróżnianie innowatorów i liderów, wspieranie sukcesji firm, powstawania nowych, ale także wsparcie „dziadków i babć biznesu, w tym funkcji produkcyjnych rzemiosła, rękodzieła, produkcji dóbr luksusowych i specjalistycznych)
1.3.5	Inteligentny Ostrów	Wykorzystujemy technologie informatyczne i komunikacyjne budując miasto inteligentne, przyjazne mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom oraz miasto sprawnie zarządzane, dzięki oparciu na obiektywnych danych.	• Stosowanie inteligentnych rozwiązań informatyczno-komunikacyjnych dla efektywniejszego wykorzystania zasobów i poprawy jakości życia mieszkańców • Cyfrowe zarządzanie miastem

Źródło: opracowanie własne.

8. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich pomiaru zostały zawarte w tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego opracowania. Większość wskaźników została zaczerpnięta z list wskaźników dla Funduszy Europejskich (Lista Wskaźników Kluczowych 2021-2027 – EFS+,Lista Wskaźników Kluczowych EFRR + FS, Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005z dnia 22 czerwca 2023 r.). Część to wskaźniki rejestrowane na potrzeby statystyki krajowej (oznaczone: GUS), inne – wskaźniki specyficzne, ustalone specjalnie dla projektów realizowanych w mieście.

9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej ma obrazować spójny proces przygotowywania i wdrażania kompleksowego, wielowątkowego pomysłu na rozwój Ostrowa Wielkopolskiego. Takie podejście wpływa na układ i zawartość dokumentu oraz przesądza o metodologii prac, która powinna uwzględniać ścisłą współpracę specjalistów od planowania strategicznego z planistami przestrzennymi i urbanistami, a także partycypację społeczną. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest obowiązkowym elementem strategii. Obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie. Bazą modelu jest przestrzeń, która jest dobrem i zasobem o strategicznym znaczeniu dla społeczności lokalnych. Przestrzeń ma określoną powierzchnię, posiada konkretną wartość, a jednocześnie zmienia się pod wpływem trendów globalnych (np. zmiany klimatyczne) oraz lokalnych (np. podlega silnej presji rozwojowej i zawłaszczaniu przez indywidualnych właścicieli). Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy, wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Model wskazuje obszary, które strategia rozwoju uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami.[8]

[8] *Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik Praktyczny:* https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-krok-po-kroku--podrecznik-dla-gmin (dostęp na 29.09.2023).

9.1 Analiza kluczowych uwarunkowań

9.1.1 Położenie w strukturze osadniczej

W kontekście planowanego rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego, do jego kluczowych uwarunkowań należy zaliczyć położenie w strukturze osadniczej. Powyższe zagadnienie było w przeszłości wielokrotnie poruszane. Niewątpliwie jednak, aby móc powiedzieć o wykorzystaniu tak zidentyfikowanego potencjału, nie można ograniczać się tylko do podkreślania owego faktu, ale koniecznym jest stałe analizowanie i definiowanie na nowo roli jaką powinniśmy i chcemy pełnić w zmieniającym się otoczeniu.

Dotychczas kwestia położenia Ostrowa Wielkopolskiego ograniczała się do analizy i prób realizacji mniej lub bardziej sformalizowanych form współpracy z perspektywy lokalizacji naszego miasta w tzw. „trójkącie" Poznań – Wrocław – Łódź (R100 km) oraz z perspektywy jednego z dwóch miast rdzeniowych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (R25).

Mając jednak na uwadze obecne prace nad sporządzeniem nowej strategii rozwoju, jak również systematycznie pojawiające się nowe czynniki zewnętrzne, proponujemy rozszerzenie tego zagadnienia i podjęcie próby spojrzenia na nasz region w nowy sposób, tj. z trzech różnych perspektyw, jak to ukazano poniżej.

Tabela 2 Uwarunkowania lokalizacyjne Ostrowa Wielkopolskiego

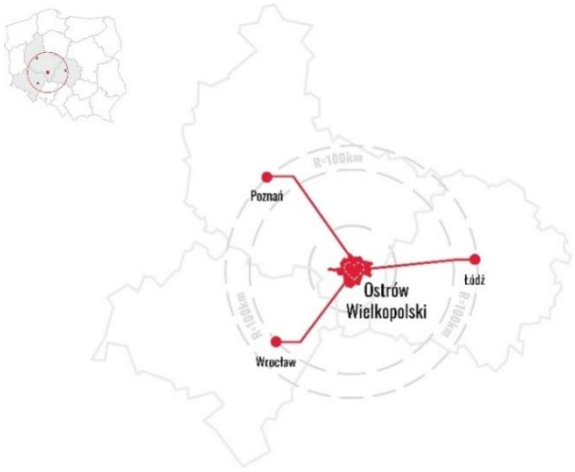

Położenie Ostrowa Wielkopolskiego w układzie ośrodków metropolitalnych

R100(Poznań – Wrocław – Łódź):

Z perspektywy położenia Ostrowa Wielkopolskiego w odległości ok. 100 km od Poznania, Wrocławia oraz Łodzi, głównym wyzwaniem, przed jakim obecnie stoją miasta naszego subregionu, jest przełamanie marginalizacji komunikacyjnej, polegającej na traktowaniu z większym priorytetem połączeń infrastrukturalnych komunikujących ww. miasta z pominięciem Południowej Wielkopolski. Tym samym mamy do czynienia z zablokowaniem potencjału rozwojowego subregionu, jaki posiada on dzięki swojej lokalizacji czy chociażby dzięki istniejącej formie współpracy, jak np. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Utrzymanie tego stanu rzeczy, będzie prowadzić do dalszej marginalizacji subregionu oraz stopniowego zanikania funkcji społeczno–gospodarczych

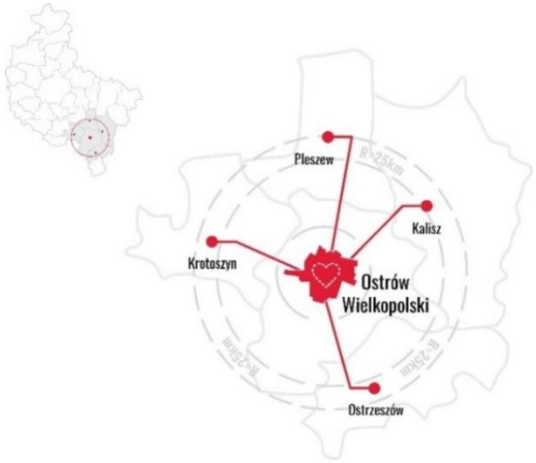

Położenie Ostrowa Wielkopolskiego w ponadlokalnym układzie osadniczym

R25 (Kalisz – Krotoszyn – Pleszew – Ostrzeszów):

Dotychczas otoczenie w promieniu ok. 25 km od naszego miasta postrzegaliśmy przede wszystkim poprzez pryzmat dwubiegunowego ośrodka o znaczeniu regionalnym jakim jest Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Jednocześnie wartym zauważenia jest również fakt położenia w podobnej odległości innych znaczących miast, tj. Krotoszyna, Pleszewa i Ostrzeszowa. Tym samym zarysowuje się szansa rozwoju wielopłaszczyznowej współpracy pomiędzy pięcioma największymi miastami subregionu, której realizacja na osi wschód--zachód (Krotoszyn – Ostrów Wielkopolski – Kalisz) oraz północ--południe (Pleszew – Ostrów Wielkopolski – Ostrzeszów), pozwoli podkreślić korzystne centralne położenie Ostrowa Wielkopolskiego

Położenie Ostrowa Wielkopolskiego w lokalnym układzie osadniczym.

R9 (Nowe Skalmierzyce – Raszków – Odolanów – Mikstat / Gmina Wiejska Ostrów Wielkopolski – Gmina Przygodzice – Gmina Miejsko - Wiejska Raszków):

Z uwagi na najbliższe otoczenie, jak również występującą ilość powiązań funkcjonalnych, jednym z kluczowych obszarów wymagających pogłębienia współpracy, są tereny w promieniu ok. 9 km od centrum Ostrowa Wielkopolskiego. W związku z powyższym jednym z głównych celów współpracy powinno być pozycjonowanie Ostrowa Wielkopolskiego jako lidera różnego rodzaju działań o charakterze ponadlokalnym, m.in. wyznaczania wspólnych kierunków rozwoju oraz przeciwdziałania występującym zagrożeniom. Ponadto wraz z lokalnymi partnerami, powinniśmy stale dążyć do poprawy skomunikowania miasta z gminami sąsiednimi, co pozwoli rozwijać występujące powiązania funkcjonalnie i przestrzennie

Źródło: opracowanie własne UM w Ostrowie Wielkopolski

9.1.2 Demografia

Przemiany demograficzne miast to obecnie jedno z najważniejszych zagadnień, a zarazem największych wyzwań znajdujących swoje odbicie w procesie kształtowania miejskich polityk. Według danych BDL z 2022 r. Ostrów Wielkopolski liczył 70 062 mieszkańców i był pod względem liczby ludności piątym miastem (po Poznaniu, Kaliszu, Koninie oraz Pile) w województwie wielkopolskim. Zgodnie z prognozowanymi trendami przewiduje się spadek liczby mieszkańców największych miast woj. wielkopolskiego, przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców w sąsiednich powiatach.

Ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny czy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym powodują, że cechą charakterystyczną Ostrowa Wielkopolskiego staje się depopulacja miasta oraz starzejące się społeczeństwo.

Wzrost liczby osób w grupie wiekowej 65+ powoduje konieczność sprostania szeregowi wyzwań, m.in. zaadaptowania przestrzeni publicznej oraz obiektów dla osób starszych, rozbudowania oferty świadczonych usług, które będą dostosowane do ich potrzeb. Ponadto zmiana struktury demograficznej wpływać będzie na obniżenie potencjału gospodarczego, a tym samym atrakcyjności inwestycyjnej miasta.

Demograficzne kurczenie się miasta spowodowane m.in. migracją mieszkańców do gmin sąsiednich rozpatrywane jest także w wymiarze przestrzennym, ponieważ taki stan rzeczy prowadzi do wyludniania się centrum miasta oraz jego rozlewania się na zewnątrz, tj. suburbanizacji, która skutkuje pojawieniem się innych negatywnych zjawisk, m.in. konsumpcji terenów rolnych, konieczności wyposażenia nowych obszarów w podstawową infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, a w konsekwencji wzrostem kosztów utrzymania miasta przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby ludności. Co więcej, postępująca depopulacja może powodować wzrost podziałów społecznych, gdzie osoby lepiej sytuowane opuszczają rdzeń miasta i przenoszą się poza jego granice, pozostawiając w centrum osoby mniej zamożne. Tym samym będzie to skutkować fizycznym podziałem na bogate przedmieścia i i biedne centrum.

W kontekście demograficznym mamy również do czynienia nie tylko z ilościowym, ale również z jakościowym odpływem ludności. Mieszkańcy przejawiający chęć wyjazdu są najczęściej osobami młodymi, przedsiębiorczymi oraz stosunkowo dobrze wykształconymi. Niestety migracja *na zewnątrz* tej części populacji skutkuje utratą cennego kapitału ludzkiego, co będzie negatywnie wpływać na dynamikę rozwoju miasta.

Jednocześnie należy zauważyć, że osoby migrujące do gmin sąsiednich, które przyczyniają się do depopulacji miasta, z perspektywy funkcjonowania szerszego obszaru funkcjonalnego pozostają nadal w strefie oddziaływania naszego rynku pracy i bardzo często nadal zaspakajają szereg swoich potrzeb (np. edukacja, zdrowie, rozrywka) w Ostrowie Wielkopolskim.

9.1.3 Struktura osadnicza

Ostrów Wielkopolski składa się z 214 obrębów ewidencyjnych i11 jednostek pomocniczych – osiedli. Według danych BDL z 2022 r. dotyczących liczby osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy na terenie miasta zameldowanych było 70 062 osób. Liczba ludności gminy zmniejszyła się o blisko 4,9 % względem roku 1995.

Ostrów Wielkopolski ze względu na dominację zabudowy mieszkaniowej, odznacza się wysoką gęstością zaludnienia wynoszącą 1694 os./km², jedną z wyższych w grupie podobnych miast.

Największy udział w powierzchni użytkowania gruntów mają tereny zabudowane i zurbanizowane, wody, drogi i inne, które stanowią 52,7% powierzchni miasta. Nieco mniejszy udział stanowią użytki rolne, jest to 37,6%. W grupie tej największym udziałem w powierzchni cechują się grunty orne stanowiące 31,4% użytków rolnych. Najmniejszy udział w użytkowaniu terenów mają lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione (9,5%). Większość lasów występuje w północnej oraz we wschodniej części miasta, podczas gdy grunty orne stanowią przeważającą część krajobrazu w skrajnych fragmentach miasta.

Zabudowa znajduje się zasadniczo na większości obszaru miasta i można wyróżnić w niej układ pierścieniowy. Pierwszy pierścień tworzy zespół centrum miasta, tzw. Śródmieście Dominującą cechą tej przestrzeni jest zwarta zabudowa mieszkaniowa, której partery często są przeznaczone na lokale usługowe. W kierunku południowym oraz południowo-wschodnim od Śródmieścia zlokalizowane są osiedla mieszkaniowe wielorodzinne. Śródmieście, jak również osiedla mieszkaniowe wielorodzinne, otoczone są osiedlami mieszkaniowymi jednorodzinnymi. Kolejny pierścień charakteryzuje się występowaniem zespołu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, do którego zalicza się Osiedle Powstańców Wielkopolskich oraz Osiedle Jana Pawła II. Trzeci pierścień stanowi zespół zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w skład, którego wchodzą takie osiedla jak: Parcele Zacharzewskie, Nowe Parcele, Odolanowskie, Wenecja, Krępa, Pruślin, Zacisze Zębców. Następny pierścień stanowi zespół mieszkaniowy wiejski, tj. Stare Kamienice, w którym dominuje dawna zabudowa zagrodowa, obecnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Wszystkie wyżej wspomniane pierścienie uzupełnione są innymi funkcjami, najczęściej usługami handlu czy szkolnictwa. Do głównych terenów aktywności gospodarczej, które charakteryzują się występowaniem obiektów produkcyjnych, składowych i magazynowych, w przeważającej większości położonych w sąsiedztwie linii kolejowych, możemy zaliczyć tereny w rejonach: ul. Wrocławskiej, ul. Spichrzowej, ul. Staroprzygodzkiej, ul. Rejtana oraz teren pomiędzy ul. Winną a ul. Węglową. Natomiast, koncentracja większych zespołów terenów zieleni i rekreacji występuje na obrzeżach południowych (Zębców), północnych (Piaski-Szczygliczka) i wschodnich (Bagatela).

9.1.4 System transportowy

Ostrów Wielkopolski, to ponad 140 lat kolejowej tradycji i ogromna liczba pokoleń mieszkańców związanych z pracą na kolei oraz wychowanych w jej sąsiedztwie. To tutaj w 1920 roku powstała fabryka „Wagon", jedna z pierwszych inwestycji II Rzeczypospolitej. Rozbudowanej infrastrukturze kolejowej, a przede wszystkim pełnieniu funkcji ważnego węzła kolejowego, zawdzięczamy okres największej dynamiki rozwoju naszego miasta, którą Polska Agencja Telegraficzna przyrównała niegdyś do Gdyni.

Ze względu na swoje położenie Ostrów Wielkopolski to naturalne centrum subregionu Południowej Wielkopolski. Doskonała lokalizacja oraz wysoka koncentracja istniejącej infrastruktury transportowej sprawia, że jest to największy węzeł komunikacyjny południowej części województwa wielkopolskiego.

Dzięki dostępowi do trzech linii kolejowych o znaczeniu państwowym (nr 14, nr 272, nr 355), a także lokalizacji na terenie miasta węzła drogowego S11 – DK25, stanowiących kręgosłup komunikacyjny województwa Wielkopolskiego oraz kręgosłup komunikacyjny Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, jesteśmy głównym węzłem kolejowym Południowej Wielkopolski, a co więcej czwartym miastem w woj. Wielkopolskim generującym największy ruch pasażerski (ok. 1 400 000 mln pasażerów rocznie / 3 800 pasażerów na dobę) wg Opracowań Urzędu Transportu Kolejowego „Największe dworce kolejowe w Polsce" oraz „Wymiana pasażerska na stacjach w Polsce w 2018 roku". Rozbudowana infrastruktura kolejowa umożliwiła powstanie na terenie naszego miasta Zakładów Linii Kolejowych PKP PLK SA, jak i wielu inwestycji, które swoje funkcjonowanie zawdzięczają dostępowi do kolei, są to m.in. Baza magazynowa PKN Orlen SA, Centrala Zbytu Węgla „Węglozbyt" SA (jedno z największych składowisk węgla w Europie o powierzchni 42 ha), PKP CARGOTABOR Spółka z o.o. lub Polski Tabor Szynowy – Wagon Sp. z o.o. Co więcej, wymienione drogowo-kolejowe korytarze wzbogaca potencjał rozwojowy położonego w sąsiedztwie miasta lotniska Ostrów Wielkopolski-Michałków.

Głównym wyzwaniem, przed jakim obecnie stoją miasta położone w subregionie, jest przełamanie marginalizacji komunikacyjnej, polegającej na traktowaniu z większym priorytetem połączeń infrastrukturalnych komunikujących Poznań, Wrocław i Łódź z pominięciem obszaru Południowej Wielkopolski, tworząc z niego swojego rodzaju „rondo".

W związku z powyższym mamy do czynienia z zablokowaniem potencjału rozwojowego subregionu, jaki posiada on dzięki swojej lokalizacji lub chociażby dzięki istniejącym formom współpracy, jak np. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Utrzymanie tego stanu rzeczy, będzie prowadzić do dalszej marginalizacji regionu oraz stopniowej utraty funkcji społeczno-gospodarczych.

9.1.5 Zasoby przyrodnicze

Miasto Ostrów Wielkopolski położone jest w południowej części województwa wielkopolskiego w Makroregionie Niziny Południowowielkopolskiej oraz Mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej, na pograniczu dwóch dorzeczy: Warty i Odry. Tereny położone na północ od Ostrowa należą do dorzecza Warty. Największymi ciekami wodnymi tego obszaru jest Niedźwiada, Struga Ostrowska i Ołobok wraz z jego dopływami. Przez miasto przepływa rzeka Ołobok, która stanowi lewobrzeżny dopływ rzeki Prosny. W północnej części miasta znajduje się zaliczana do Głównych Zbiorników Wód strefa hydrogeologiczna czwartorzędowej doliny kopalnej rzeki Ołobok, której wody charakteryzują się niskim poziomem zanieczyszczenia (klasa Ic) i łatwością uzdatniania. Zasoby dyspozycyjne doliny kopalnej Ołoboku szacowane są na 21 tys m^3/d. Pozostałe tereny leżące na zachód od miasta należą do dorzecza Odry, gdzie rzeka Kuroch stanowiąca dopływ Baryczy jest największym ciekiem wodnym. Cechą charakterystyczną dla cieków wodnych zlokalizowanych na obszarze Wysoczyzny Kaliskiej w części równiny raszkowskiej jest kierunek ich spływu, z północy na południe.

Do najcenniejszych terenów przyrodniczych zaliczamy położony, na południe od miasta, na granicy województwa wielkopolskiego oraz dolnośląskiego Park Krajobrazowy “Dolina Baryczy”. Ponadto, w okolicy znajdują się także liczne rezerwaty przyrody (“Dąbrowa”, “Majówka”, “Niwa” czy “Wydymacz”), oraz obszary chronionego krajobrazu Natura 2000 (Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Prosny i Kotlina Grabowska, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Milicka, Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie i Baszków).

Do zieleni znajdującej się na terenie miasta zalicza się pięć parków, osiemnaście zieleńców i pięć cmentarzy. Znajdujące się na terenie miasta tereny zielone (zieleń uliczna, lasy, parki, skwery) to ok. 10% powierzchni całego miasta. Lasy obecnie zajmują 358,7 ha powierzchni Ostrowa, skwery i parki pokrywają 30,3 ha, natomiast zieleń uliczna stanowi 33,8 ha. Na terenie Ostrowa zlokalizowanych jest dwanaście pomników przyrody.

9.1.6 Dziedzictwo kulturowe

Najdawniejszy zapis o osadzie *Ostrovo* pochodzi z 1293 roku, natomiast pierwsze wzmianki dotyczące Ostrowa Wielkopolskiego jako miasta pojawiły się w 1404 roku. Szacuje się jednak, że początki osadnictwa na ziemiach, na których zlokalizowane jest dzisiejsze miasto, przypadają na okres 1200-500 p.n.e. i są związane z ludnością kultury łużyckiej, natomiast w późniejszym czasie, tj. ok. III-IV wieku n.e. – z ludnością kultury przeworskiej. Ostrów Wielkopolski może poszczycić się historycznym układem urbanistycznym miasta lokacyjnego, który wraz z najbliższym otoczeniem został wpisany do rejestru zabytków i objęty ochroną konserwatorską. Na zasadzie obszarowych wpisów do rejestru zabytków zostały objęte ochroną również Park 3 Maja oraz założony w latach 1784-1797 cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Wrocławskiej.

Według Rejestru Zabytków Nieruchomych na terenie miasta znajdują się 52 obiekty objęte ochroną. W ścisłym centrum miasta można obserwować nagromadzenie zabytków i historycznych artefaktów, do których należą m.in. Kościół NMP Królowej Polski wybudowany w latach 1777-1780, Ratusz, Stary Cmentarz, Forum Synagoga, gmach Poczty Polskiej czy Konkatedra św. Stanisława Biskupa. Ponadto w mieście można odnaleźć kamienice z XIX i XX wieku oraz układ urbanistyczny wraz z archeologicznymi warstwami kulturowymi powstałymi między XV a XVIII wiekiem.

Do najcenniejszych obiektów tego typu należą: willa Schultza wzniesiona w1905 r. zlokalizowana przy ul. Raszkowskiej 47, willa Richarda Hirscha wzniesiona w 1896 r. zlokalizowana znajdująca się przy ul. Raszkowskiej 68, a także willa Arnolda wzniesiona wybudowana ok. 1900 r. .i zlokalizowana przy ul. Kaliskiej 63. Ostrów Wielkopolski posiada również cenne zabytki techniki, do który zalicza się w szczególności: wodociągową wieżę ciśnień (miejską) wzniesioną na pocz. XX w., zlokalizowaną przy ul. Parkowej; most kolejowy wzniesiony na przełomie z przełomu XIX i XX w., zlokalizowany przy ul. Odolanowskiej; przepompownię ścieków wzniesioną w 1909 r., zlokalizowaną znajdującą się przy ul. Raszkowskiej 78;wodociągową wieżę ciśnień (kolejową) wzniesioną w roku1912 i zlokalizowaną przy ul. Towarowej. Rejestr Zabytków Ruchomych uwzględnia cztery zespoły: zespół wyposażenia wspomnianego kościoła parafialnego rzymskokatolickiego p.w. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski, zespół wyposażenia kościoła parafialnego rzymskokatolickiego – Konkatedry p.w. św. Stanisława BM, pochodzący z lat 1907-1910, zespół witraży z auli i na klatce schodowej Królewskiego Katolickiego Gimnazjum w Ostrowie, ob. I Liceum Ogólnokształcącego im. J. Kompałły i W. Lipskiego, pochodzący z drugiej połowy lat osiemdziesiątych XIX w., zespół portretów na ścianie Królewskiego Katolickiego Gimnazjum w Ostrowie, ob. I Liceum Ogólnokształcącego im. J. Kompałły i W. Lipskiego, pochodzący z lat. 20. XX w. Rejestr Zabytków Archeologicznych uwzględnia warstwy kulturowo-osadnicze na obszarze miasta Ostrowa Wielkopolskiego oraz grodzisko późnośredniowieczne i nowożytne przy ul. Wybickiego.

Według gminnej ewidencji zabytków archeologicznych na terenie miasta znajduje się 66 stanowisk archeologicznych, spośród których wydzielono 79 obiektów zabytkowych, takich jak osady, punkty osadnicze, cmentarzyska i grodziska. Największa liczba stanowisk pochodzi z VIII wieku, okresu rozwoju osadnictwa wczesnośredniowiecznego. Od 1988 roku w Ostrowie działa Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego z siedzibą w zabytkowym budynku Ratusza. W skład zbiorów historycznych Muzeum wchodzą m.in. dokumenty, fotografie, pieczęci, odznaki, sztandary i trofea związane z działalnością lokalnych urzędów, jednostek oświatowych, organizacji, stowarzyszeń i klubów, zrzeszeń, dokumentacja kartograficzna i ikonograficzna miasta, oraz zbiór instrumentów ludowych głównie z początku XX w. Od 2018 roku na mapie miejskiej oferty kulturalnej jako rozwinięcie działalności tradycyjnego Muzeum rozpoczął funkcjonowanie

nowoczesny obiekt, który śmiało można określić mianem „perełki”, tj. unikatowe Muzeum 3D, które stało się wizytówką oferty kulturalnej miasta. Zwiedzający mogą odbyć spacer starymi ulicami Ostrowa, zobaczyć ówczesne sklepy, a także spędzić czas w kinie zaaranżowanym na wnętrze dawnego nieistniejącego już Kina Roma.

9.2 Główne założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej zakłada zwiększenie potencjału przyrodniczego oraz wspieranie idei budowy miasta zwartego o intensywnej, wielofunkcyjnej i dobrze zaplanowanej strukturze zabudowy. Ma zapewniać ochronę lokalnego dziedzictwa kulturowego, które bezpośrednio kształtuje jego tożsamość, jak również dąży do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego.

Zobrazowane podejście ma umożliwić zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców w zasięgu 15 min. od ich miejsca zamieszkania dzięki sprawnemu systemowi transportu publicznego, który zachęca do rezygnacji z indywidualnego transportu samochodowego, a układ urbanistyczny i dostępna infrastruktura transportowa wspiera pieszych i rowerzystów. Jednocześnie, model zakłada zwiększenie dostępności komunikacyjnej Ostrowa Wielkopolskiego zgodnie z jego głównymi osiami rozwoju w celu usprawnienia funkcjonowania mieszkańców sąsiednich gmin w oparciu o rdzeń, jakim jest miasto.

Ponadto prezentowany model zakłada podjęcie współpracy z gminami sąsiednimi w celu wyznaczenia przyszłych obszarów zrównoważonego rozwoju osadnictwa w poszanowaniu istniejącego zasobu przyrodniczego. Zidentyfikowane obszary, mogące mieć korzystny wpływ na poziom jakości życia, znajdują się na kierunkach występowania terenów o wartościowym zasobie przyrodniczym, tj. Dolina Baryczy (południe) oraz Dąbrowy Krotoszyńskie (zachód).

W obliczu zidentyfikowanych wyzwań i potencjałów w sferze gospodarczej, zobrazowano rekomendowane kierunki rozwoju. Głównym założeniem jest przełamanie postępującej marginalizacji komunikacyjnej[9] i odblokowanie potencjału, jakim jest położenie miasta w strukturze osadniczej, które umożliwia rozwój w oparciu o różne formaty współpracy (R100, R25, R9, AKO) przy zintegrowanym wykorzystaniu dostępnej i planowanej infrastruktury transportowej (S11+DK25, Kolej, Lotnisko / KDP).

Biorąc pod uwagę występujące uwarunkowania, tereny o największym potencjale inwestycyjnym znajdują się po północno-zachodniej, północnej oraz północno-

[9] Marginalizacja komunikacyjna – polegająca na traktowaniu z większym priorytetem połączeń infrastrukturalnych, komunikujących Poznań, Wrocław i Łódź z pominięciem obszaru Południowej Wielkopolski, tworząc z niego „rondo”, co w konsekwencji uruchamia szereg czynników negatywnie wpływających na rozwój całego regionu. Tym samym mamy do czynienia z zablokowaniem potencjału rozwojowego subregionu, jaki posiada on dzięki swojej lokalizacji i dzięki istniejącym formom współpracy, jak np. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

wschodniej części naszego miasta. Tym samym daje to możliwość zbudowania osi rozwoju regionalnego północ-południe (pomiędzy Pleszewem, Ostrowem i Ostrzeszowem) oraz wschód-zachód (pomiędzy Kaliszem, Ostrowem i Krotoszynem), których rdzeniem będzie obszar w trójkącie komunikacyjnym obejmującym węzeł drogowy S11 i DK25, węzeł kolejowy oraz lotnisko Michałków.

Model funkcjonalno-przestrzenny w wymiarze środowiskowym przedstawia tereny zieleni[10] mające stworzyć spójny system przyrodniczy miasta, którego głównym założeniem jest wykorzystanie potencjału najcenniejszych przyrodniczo terenów w całym regionie. Rekomendowany system przyrodniczy miasta składa się z obszarów podstawowych, tj. Piaski Szczygliczka, Las Pruślin, Dąbrowy Krotoszyńskie, Dolina Baryczy oraz obszarów wspomagających, m.in. parki miejskie, ogrody działkowe lub mniejsze kompleksy leśne. Jego istotnym uzupełnieniem powinny być korytarze zieleni tworzące liczne sieci powiązań przyrodniczych pomiędzy ww. obszarami, które należy przede wszystkim budować w oparciu o występujące zasoby przyrodnicze.

Ponadto przedstawia jego możliwe i rekomendowane plany rozwoju na zewnątrz, tak aby stał się systemem przyrodniczym o charakterze ponadlokalnym, tworząc tym samym kolejne bardzo istotne pole do współpracy z lokalnymi samorządami położonymi w otoczeniu Ostrowa Wielkopolskiego.

Wierzymy, że tak zaplanowany system, tworzący gęstą sieć ogólnodostępnej zieleni, będzie odpowiadał na wyzwania związane ze zmieniającym się klimatem oraz na potrzeby lokalnej i ponadlokalnej społeczności.

[10]Tereny zieleni – są to tereny zieleni urządzonej, nieurządzonej oraz tereny lasów. Zazwyczaj, tereny te pokryte są roślinnością wysoką, średniowysoką i niską. Spełniają one wielofunkcyjne zadania w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska i klimatu, pełnią m.in. funkcje społeczno-usługowe na rzecz mieszkańców (do terenów zieleni zalicza się m.in. lasy, parki leśne, łąki, parki, zieleńce, ogrody działkowe, cmentarze, zadrzewienia uliczne itp.).

Ogólne założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawione są na rysunku 3. Obraz modelu został zamieszczony w chmurze, do której odnośnik stanowi kod QR.

< Zeskanuj bądź kliknij w kod QR

Rysunek 4. Ogólne założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

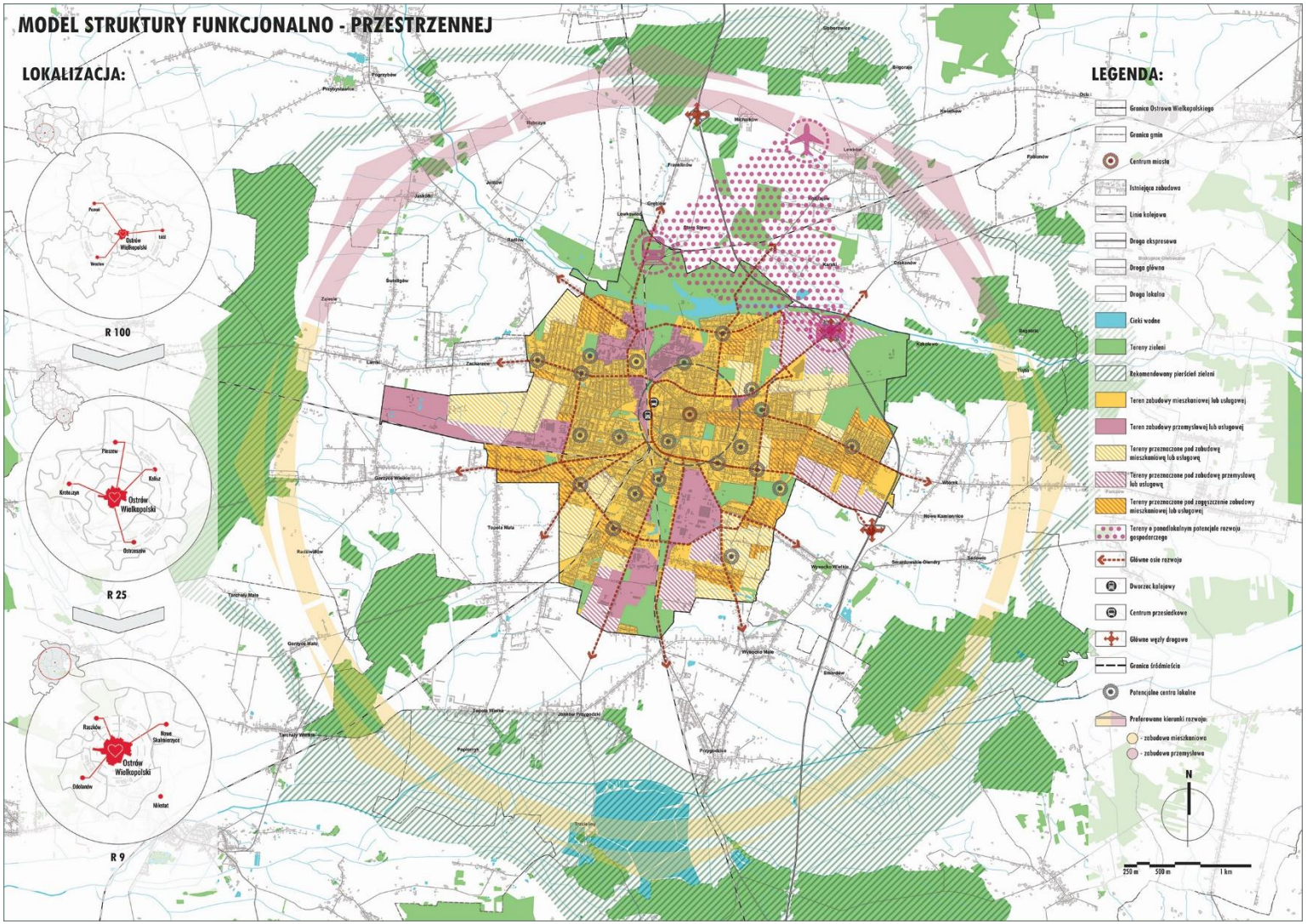

Źródło: opracowanie własne UM w Ostrowie Wielkopolskim.

9.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

9.3.1 Ochrona środowiska i jego zasobów, w tym ochrona powietrza, przyrody i krajobrazu.

- dążenie do zachowania ciągłości naturalnej dolin cieków i rowów jako elementów zabezpieczenia przeciwpowodziowego, miejsc małej retencji, a także korytarzy ekologicznych;
- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni;
- zachowanie ciągłości ochrony systemów terenów zieleni;
- wprowadzenie i uzupełnianie zieleni na głównych arteriach komunikacyjnych miasta;
- w miarę możliwości przestrzennych stosowanie zasady omijania istniejących drzew przydrożnych przy projektowaniu, budowie i przebudowie dróg, po uprzedniej inwentaryzacji;
- uzupełnianie ubytków drzewostanu na terenach ogrodów prywatnych przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz na terenach parków i placów publicznych;
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni na terenie miasta;
- ochrona istniejącego zasobu przyrodniczego;
- zwiększenie aktywności w zakresie lokalnych form ochrony przyrody;
- wyznaczanie nowych terenów zieleni, które umożliwi ich połączenie w spójną sieć z już istniejącymi;
- ochrona zasobów wodnych (tj. wód powierzchniowych i podziemnych) oraz ich rewaloryzacja w celu podtrzymania lub przywrócenia bogactwa flory wodnej, błotnej i zmienno-wilgotnej;
- przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez wdrożenie proekologicznych metod retencjonowania wody;
- wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty mieszkaniowej oraz turystycznej;
- przeznaczanie terenów trudnych lub niemożliwych do zabudowy na tereny zieleni;
- zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej poprzez ograniczenie nadmiarowego wykorzystania przestrzeni na cele komunikacyjne;
- rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury zwiększającej adaptację do zmian klimatu.

9.3.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

- rozwój oferty kulturalnej w oparciu o zabytkowy zasób miasta;
- zahamowanie degradacji obiektów zabytkowych oraz ich kompleksowa rewitalizacja;
- ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez nabywanie obiektów zabytkowych o wysokich walorach estetycznych i historycznych, które znajdują się w trudnej sytuacji;
- aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków i rekomendacja wpisania obiektów do Rejestru Zabytków;
- ograniczanie inwestycji mogących przyczynić się do pogorszenia wyglądu obiektów i zespołów budowlanych, a także osi widokowych na te obiekty i zespoły podlegające ochronie konserwatorskiej;
- dążenie do zachowania i odtworzenia historycznych układów komunikacyjnych i osi widokowych;
- rekomenduje się dostosowanie nowej zabudowy do już istniejącej zabudowy objętej ochroną konserwatorską;
- utrzymanie oraz aktualizacja granicy strefy ochrony konserwatorskiej na terenie miasta;
- ograniczenie powstawania na terenie objętym strefą ochrony konserwatorskiej niskiej jakości identyfikacji wizualnej;
- w strefie objętej ochroną konserwatorską należy dążyć do zachowania historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni.

9.3.3 Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

- poprawa jakości zasobu mieszkaniowego (prywatnego i miejskiego) w centrum miasta;
- kształtowanie zabudowy jako wielofunkcyjnej, z możliwością wprowadzenia mieszanego sposobu użytkowania;
- wyznaczanie terenów przeznaczonych pod zagęszczenie zabudowy;
- ograniczanie konfliktów przestrzennych oraz likwidacja barier architektonicznych;
- rozwój osadnictwa zgodnie z określonymi gminnymi standardami urbanistycznymi;
- wspieranie powstawania lokalnych centrów społeczno-usługowych;

- wyznaczanie, pozyskiwanie i podnoszenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych;
- lokalizacja nowych inwestycji zgodnie z uwarunkowaniami przestrzennymi.

9.3.4 Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

- powiązanie rozwoju osadnictwa z rozwojem infrastruktury transportowej;
- likwidacja wąskich gardeł komunikacyjnych, występujących m.in. na skrzyżowaniu dróg z liniami kolejowymi;
- dywersyfikacja środków transportu oraz rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej;
- ograniczenie i spowolnienie ruchu samochodowego w centrum miasta (strefa 30 km/h);
- optymalne wykorzystanie infrastruktury transportowej na terenie i w pobliżu miasta oraz jego położenia w strukturze osadniczej;
- kreowanie nowych projektów inwestycyjnych zwiększających dostępność komunikacyjną miasta i regionu;
- rozbudowa i modernizacja głównej ramy komunikacyjnej miasta w celu zamknięcia jej przebiegu;
- planowanie nowych rozwiązań komunikacyjnych uprawniających transport w centrum miasta;
- modernizacja infrastruktury transportowej oraz poprawa powiązań komunikacyjnych z innymi JST zgodnie z głównymi osiami rozwoju;
- rozwój i modernizacja sieci infrastruktury technicznej uwzględniającej kierunki rozwoju osadnictwa;
- planowanie i rozwój infrastruktury społecznej w oparciu o aktualne uwarunkowania i prognozy demograficzne miasta;
- lokalizacja infrastruktury społecznej uwzględniająca jej dostępność czasową i przestrzenną.

9.3.5 Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego.

- zakłada się, że wszystkie inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym mogą być zlokalizowane w granicach miasta na terenach przeznaczonych pod zabudowę;
- lokalizacja kluczowych inwestycji celu publicznego powinna uwzględniać ich dostępność czasową i przestrzenną.

9.3.6 Handel wielkopowierzchniowy

- ograniczanie powstawania obiektów dla handlu wielkopowierzchniowego w Śródmieściu;
- wprowadzanie zróżnicowania funkcjonalnego budynków poprzez umożliwianie przekształcania istniejących centrów handlowych w obiekty wielofunkcyjne.

9.3.7 Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej elektrycznej przekraczającej 500 kW.

- Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej elektrycznej przekraczającej 500 kW na terenach oznaczonych w części graficznej jako tereny zabudowy przemysłowej lub usługowej oraz tereny przeznaczone pod zabudowę przemysłową lub usługową.

9.3.8 Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

- unikać lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach mieszkaniowych lub usługowych, z wyjątkiem terenów przemysłowych oraz obiektów gospodarki komunalnej, infrastruktury transportowej i technicznej.

9.3.9 Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

- na istniejących terenach rolniczych zaleca się dotychczasowe użytkowanie rolnicze, ogrodnicze lub sadownicze, zalesienia, zachowanie użytków zielonych lub pozostawienie w stanie odłogowanym;
- dążenie do wyrównania granicy rolno-leśnej oraz łączenia izolowanych enklaw leśnych;
- utrzymanie i ochrona gruntów leśnych;
- zagospodarowanie lasów jako terenu rekreacji, niekolidującego z zasadami ochrony i niezagrażającego walorom przyrodniczym lasu;
- na terenach lasów dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących rekreacji wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych;
- dopuszcza się budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych i miejsc odpoczynku oraz innych obiektów ułatwiających ruch turystyczny.

9.3.10 Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji.

- utrzymanie Gminnego Programu Rewitalizacji do czasu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego;
- wzrost funkcjonalności infrastruktury i przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji;
- tworzenie trwałych warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji;
- przeprowadzenie analiz pod kątem aktualizacji granic dla obszaru rewitalizacji;
- rekomenduje się utworzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji;
- zapobieganie segregacji przestrzennej;
- podjęcie działań w celu zwiększenia zaangażowania mieszkańców w proces planowania inwestycji miejskich.

10. Zakres planowanych działań w odniesieniu do obszarów strategicznej interwencji określonych w strategii rozwoju województwa

Ostrów Wielkopolski jest jak wspomniano ośrodkiem Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, stanowiącej obszar strategicznej interwencji (OSI) opisany w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* na podstawie wskazania w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+*. Zapisy dla AKO są następujące:

Tabela 3. Zakres działań dla OSI Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	• podnoszenie i promocja atrakcyjności inwestycyjnej jako jedne z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność AKO • podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej • promowanie i wspieranie samozatrudnienia, m.in. przez opracowanie atrakcyjnej oferty instrumentów finansowych • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, w tym wymagań wysokotechnologicznego przemysłu, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, dualnego i zawodowego • podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej

	• wzmocnienie potencjału IOB i zapewnienie przedsiębiorcom szerokiego wachlarza usług doradczych dla MŚP i rzemiosła • wsparcie działalności klastrowej, w tym klastra lotniczego i spożywczego • mobilizacja współpracy nauki i biznesu, zwiększenie zainteresowania sektora prywatnego działalnością B+R, rozwój szkolnictwa wyższego AKO • wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu
ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	• rozwój usług wyższego rzędu stanowiących istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa, dotyczących w szczególności obsługi biznesu, usług kulturalnych, specjalistycznej opieki zdrowotnej • rozwój usług społecznych • upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców AKO • rozwój obsługi turystycznej z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i stworzenie produktu kulturalno-turystycznego AKO • wykorzystanie potencjału przyrodniczego przez modernizację dróg wodnych dla celów turystycznych, wykorzystanie walorów nadrzecznych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	• rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej • zapewnienie sprawnego i bezpiecznego połączenia pomiędzy dwoma rdzeniami Aglomeracji wzmacniających integrację AKO, m.in. przez budowę obwodnicy miasta Kalisza w ciągu DK25; modernizację i rozbudowę DK12 i DK25 • dążenie do lepszego skomunikowania AKO z Poznaniem przez budowę drogi S11 oraz zwiększenie liczby połączeń kolejowych między Kaliszem a Poznaniem • rozwój linii Kolei Dużych Prędkości „Y” w wariancie uwzględniającym rozgałęzienie na obszarze Aglomeracji • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej AKO przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, rozwój transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, uruchomienie kolei aglomeracyjnej, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych

	• budowa multimodalnego węzła transportowego i centrum logistycznego o szerokim zasięgu • rozwój portu lotniczego Michałków przez integrację funkcji sportowo rekreacyjnych z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego • wsparcie kształtowania zielonego pierścienia AKO w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji • wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń • przeciwdziałanie suszy i powodzi – wzrost retencji wody, w tym budowa Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie • poprawa jakości powietrza, m.in. przez działania na rzecz efektywności energetycznej i rozwój alternatywnych źródeł energii • rozwój inicjatyw klastrowych w sektorze energetycznym, w tym dalsza rozbudowa Ostrowskiego Rynku Energii jako narzędzia do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej • zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną
WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	• prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, w tym mieszkaniowej • rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych • wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach • rozwój współpracy w ramach ZIT AKO przez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych w działania rozwojowe obszaru, rozwój współpracy na wszystkich szczeblach administracji

Źródło: opracowanie własne.

11. Zakres planowanych działań w odniesieniu do obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla miasta

Nie ustala się obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla miasta.

12. System realizacji strategii.

Realizacja strategii wymaga określenia struktury projektowej, która obejmie skład, zasady i zakres działania poszczególnych komórek merytorycznych w Urzędzie Miejskim oraz jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego.

W skład struktury organizacyjnej projektu wejdą:

1. Komitet Sterujący;
2. Referat Strategii i Przedsiębiorczości;
3. Dyrektorzy wydziałów ds. realizacji kierunków działań wskazanych w strategii;
4. Kancelaria Prezydent Miasta;
5. Nadzór właścicielski.

Celem wprowadzenia struktury organizacyjnej jest zapewnienie prawidłowej realizacji strategii, osiągnięcia zamierzonych celów i realizacji wskaźników monitorujących.

Komitet Sterujący.

Zadaniem Komitetu Sterującego jest pełnienie funkcji nadzorczych, koordynacyjnych i doradczych, w procesach dotyczących wdrażania i prawidłowej realizacji strategii. Komitet Sterujący zapewnia odpowiednie warunki realizacji i koordynację działań komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych oraz spółek miejskich.

W skład Komitetu Sterującego wejdą:

1. Prezydent Miasta, Przewodniczący/a Komitetu Sterującego;
2. I Zastępca Prezydenta Miasta;
3. II Zastępca Prezydenta Miasta;
4. Sekretarz Miasta;
5. Skarbnik Miasta;
6. Liderzy instytucji publicznych;
7. Liderzy społeczni, w tym przedstawiciele trzech wymiarów: społecznego, środowiskowego, gospodarczego i przestrzennego.

Komitet Sterujący odpowiedzialny będzie za:

1. Sprawowanie funkcji nadzorczych oraz opiniodawczo-doradczych w zakresie wdrażania strategii;
2. Wspieranie działań podmiotów odpowiedzialnych za realizację i wdrażanie strategii, w tym w zakresie podejmowania kluczowych decyzji dotyczących wdrażania strategii;
3. Zatwierdzanie raportu z osiągnięcia wskaźników;

4. Rekomendowanie wprowadzenia środków zaradczych w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości w procesie wdrażania strategii;
5. Wyznaczanie nowych osób lub podmiotów, do realizacji strategii, jeśli nie zostali oni określeni w niniejszym dokumencie, a zaistnieje taka konieczność.

Referat Strategii i Przedsiębiorczości odpowiedzialny będzie za:

1. Zarządzanie procesem poprawnej realizacji strategii (koordynowanie, opiniowanie i nadzór nad działaniami przez cały okres jej realizacji);
2. Integracja wskaźników strategii, które realizowane będą przez poszczególne wydziały, jednostki organizacyjne i spółki oraz przygotowanie raportu monitoringowego dla Komitetu Sterującego – jeden raz w roku;
3. Analiza ryzyka, opracowywanie działań zapobiegawczych i naprawczych i ich podejmowanie w przypadku niewłaściwego przebiegu procesu realizacji strategii;
4. Współpraca z dyrektorami wydziałów ds. realizacji działań i kierunków działań wskazanych w strategii;
5. Monitorowanie realizacji strategii względem zapisów strategii;
6. Współpraca z Członkami Komitetu Sterującego, Dyrektorami wydziałów ds. realizacji kierunków oraz innymi osobami czy podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii.

Dyrektorzy wydziałów ds. realizacji kierunków strategii odpowiedzialni będą za:

1. Prawidłową realizację strategii poprzez projektowanie, planowanie i realizację przedsięwzięć wynikających z kierunków działań wyznaczonych w niniejszym dokumencie, w tym ocena zgłaszanych przedsięwzięć pod kątem ich spójności z kierunkami działań;
2. Delegowanie zadań celem skutecznej realizacji przedsięwzięć;
3. Bieżącą kontrolę realizowanych przedsięwzięć;
4. Realizację wskaźników;
5. Realizację planu promocji i komunikacji na poziomie przedsięwzięć;
6. Współpracę z Członkami Komitetu Sterującego, Referatem Strategii i Przedsiębiorczości, Dyrektorami wydziałów ds. realizacji kierunków oraz innymi osobami i podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii.

Kancelaria Prezydenta Miasta odpowiedzialna będzie za:

1. Promocję miasta oraz wizji miasta w wymiarze lokalnym, ponadlokalnym oraz międzynarodowym;
2. Zaprojektowanie, wdrożenie i realizacja planu promocji i komunikacji, uwzględniającego wizję, misję oraz kierunki działań, które zostały określone w niniejszym dokumencie;

3. Współpraca z Członkami Komitetu Sterującego, Referatem Strategii i Przedsiębiorczości, Dyrektorami wydziałów ds. realizacji kierunków oraz innymi osobami i podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii.

Nadzór właścicielski odpowiedzialny będzie za:

1. Nadzór nad spółkami komunalnymi w zakresie prawidłowej realizacji strategii;
2. Przekazywanie komunikacji oraz dyspozycji w zakresie realizacji strategii;
3. Współpracę z Członkami Komitetu Sterującego, Referatem Strategii i Przedsiębiorczości, Dyrektorami wydziałów ds. realizacji kierunków oraz innymi osobami i podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii.

Wdrażanie strategii odbywać się będzie przy wielowymiarowej współpracy całego urzędu, jednostek organizacyjnych, spółek komunalnych oraz innych interesariuszy. W przypadku zmian organizacyjnych, osobowych czy prawnych, obowiązki wynikające z realizacji strategii, przechodzą na ich następcę. Komitet sterujący, może wyznaczyć nowe osoby lub podmioty do udziału w realizacji strategii, jeśli nie zostali oni określeni w niniejszym dokumencie, a zaistnieje taka konieczność. System realizacji strategii będzie uszczegółowiony zarządzeniami Prezydenta Miasta i uwzględniać będzie m.in. odpowiedzialność komórek merytorycznych za poszczególne kierunki działań, wartości docelowe wskaźników wraz z przypisaną odpowiedzialnością za ich realizację oraz skład i działalność Komitetu Sterującego.

Tabela 4. System realizacji strategii – przypisanie odpowiedzialności do pionów odpowiedzialnych

Cele operacyjne	Kierunki	Pion odpowiedzialny
Wizja: O S T R Ó W2 0 3 0+ SERCE REGIONU		
	• Współpraca ponadlokalna, międzysamorządowa	PM
	• Promocja miasta jako serca południowej Wielkopolski	PM
	• Wzmocnienie ponadlokalnych funkcji miasta, w tym rozwój lotniska Michałków	PM
	• Przeciwdziałanie marginalizacji komunikacyjnej miasta	PM
Cel strategiczny: Miasto szczęśliwe		
Miasto zdrowe	• Edukacja ukierunkowana na zdrowe nawyki żywieniowe	ZPM II

	• Promocja aktywności fizycznej	ZPM II
	• Działania na rzecz zdrowia psychicznego	ZPM II
	• Wspieranie dzietności	ZPM II
Miasto inspirujące	• Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki, w tym turystyki weekendowej	ZPM II
	• Komplementarna oferta kulturalna – nowa strategia rozwoju kultury	ZPM II
	• Wsparcie i rozwój wydarzeń kulturalnych oraz inwestycje w rozwój placówek kultury	ZPM II
	• Rozwój kultury i sztuki ulicznej	ZPM II
Miasto aktywne	• Aktywizacja młodzieży w celu włączenia ich wżycie miasta	ZPM II
	• Promocja samozatrudnienia	ZPM II
	• Promocja i rozwój ekonomii społecznej	ZPM II
	• Rozwój i utrzymanie bazy sportowej miasta	ZPM II
	• Aktywizacja mieszkańców osiedli do działalności na rzecz lokalnej społeczności	ZPM II
	• Budowanie lokalnych społeczności przez aktywnych i świadomych liderów	ZPM II
Miasto dla każdego	• Kompleksowe podejście do wykorzystania infrastruktury miejskiej w celu zwiększenia częstotliwości działań społecznych dla mieszkańców, uwzględniających wielokulturowość i międzypokoleniowość	ZPM II
	• Rozwój usług dla seniorów, w tym usług opiekuńczych oraz wspieranie aktywnego i zdrowego *starzenia się*	ZPM II
	• Wsparcie integracji i edukacji międzypokoleniowej	ZPM II
	• Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla imigrantów i ich rodzin	ZPM II
	• Wsparcie i promocja nowoczesnej edukacji, w tym rozwój szkolnictwa wyższego	ZPM II

	• Kompleksowa i atrakcyjna oferta dla młodych ludzi uwzględniająca potrzeby mieszkaniowe, zarobkowe i związane z czasem wolnym	ZPM II
	• Polityka prorodzinna	ZPM II
	• Rozwój oferty dla osób chcących zamieszkać w mieście	ZPM II
	• Rozwój mieszkalnictwa społecznego oraz intensyfikacja odnowy substancji mieszkaniowej	ZPM II
	• Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych	ZPM II
	• Wspieranie *uczenia się przez całe życie*	ZPM II
Miasto edukujące	• Rozwój kompetencji, umiejętności uzdolnień i zainteresowań uczniów – także poza edukacją formalną	ZPM II
	• Wsparcie szkół, ich uczniów i nauczycieli w ramach kompleksowych programów rozwojowych ukierunkowanych na podniesienie jakości edukacji	ZPM II
	• Odkrywanie talentów	ZPM II
	• Wsparcie nowoczesnej edukacji (w tym rozwoju szkolnictwa wyższego)	ZPM II
Cel strategiczny: Miasto pełne życia		
Miasto zwarte	• Zmiana systemu transportowego miasta	ZPM I
	• Przeciwdziałanie wyludnianiu się centrum miasta i suburbanizacji	ZPM I
	• Kreowanie warunków zachęcających do wykorzystywania na cele budowlane nieruchomości, które były już wcześniej zabudowane	ZMP I, SK
	• Umożliwienie zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców w najbliższym sąsiedztwie	ZPM I
	• Dalszy rozwój elektromobilności	ZPM I
	• Działania edukacyjne na rzecz ograniczania wykorzystania samochodu w codziennym funkcjonowaniu	ZPM II

Miasto dobrych przestrzeni	• Odzyskiwanie przestrzeni dla ludzi	ZPM I
	• Zintegrowane podejście do planowania przestrzennego	ZPM I
	• Poprawa dostępności	ZPM I, ZPM II, SM
	• Rozwój infrastruktury turystycznej	ZPM I, ZPM II
	• Działania edukujące oraz wzmacniające świadomość dot. planowania przestrzennego	ZPM I
	• Standaryzacja rozwiązań planistycznych	ZPM I
	• Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	ZPM I
	• Zwiększenie jakości i rozpoznawalności powstających obiektów	ZPM I
Miasto zielone i niebieskie	• Opracowanie systemu zarządzania zasobem przyrodniczym miasta	ZPM I
	• Zwiększenie powierzchni terenów zieleni	ZPM I
	• Rozwój systemu przyrodniczego miasta	ZPM I
	• Adaptacja do zmian klimatu	ZPM I
	• Przeciwdziałanie powodziom miejskim oraz suszom i ich skutkom	ZPM I
	• Instytucjonalne i organizacyjne wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatu oraz zjawiska ekstremalne	ZPM I, SM
	• Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz dostępu do wody	ZPM I, SM
Nasza energia	• Aktywny udział w transformacji energetycznej	ZPM I
	• Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych	ZPM I
	• Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętymi i gospodarki zasobooszczędnej	ZPM I
Ekożycie	• Opracowanie planu zarządzania i pielęgnacji dla zielonej i niebieskiej infrastruktury	ZPM I

	• Ograniczanie wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń	ZPM I
	• Powszechna edukacja w zakresie dbałości o środowisko i dbałości o wyczerpywalne zasoby	ZPM I
	• Ochrona przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury	ZPM I
	• Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia, w tym w zakresie zdrowych nawyków żywieniowych	ZPM II
Cel strategiczny: Miasto przedsiębiorcze		
Strefy Inwestycyjne	• Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	ZPM I
Współpraca	• Współpraca z inwestorami tworzącymi dobrej jakości miejsca pracy i wspieranie powstawania dobrej jakości miejsc pracy	ZPM I
	• Współpraca z uczelniami wyższymi – nowe kierunki rozwoju edukacji, nauki	ZPM I
	• Współpraca gospodarcza w regionie (w tym wspólna promocja inwestycyjna*)*	ZPM I
	• Wsparcie i promocja branżowych inicjatyw klastrowych	ZPM I
Tożsamość	• Spójny system promocji produktów lokalnych	KPM
Przedsiębiorczy mieszkańcy	• Rozwój *srebrnej gospodarki*	ZPM I, ZPM II
	• Rozwój miejskiego ekosystemu biznesowego oraz utrzymanie aktywności gospodarczej w śródmieściu	ZPM I
Inteligentny Ostrów	• Stosowanie inteligentnych rozwiązań informatyczno-komunikacyjnych dla efektywniejszego wykorzystania zasobów i poprawy jakości życia mieszkańców	ZMP I, ZMP II, SM
	• Cyfrowe zarządzanie miastem	ZPM I, ZPM II, SM

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Ostrowie Wielkopolskim.

13. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

Niniejsza strategia jest dokumentem na tyle rozbudowanym, że trudno ściśle określić katalog dokumentów, które mogą wykonywać działania strategiczne i uszczegóławiać poszczególne zapisy kierunkowe. Aktualne zestawienie dokumentów wykonawczych dla strategii, jak i dokumentów, które należy przygotować i wdrożyć, prezentuje się następująco:

Tabela 5. Dokumenty wykonawcze Strategii – istniejące i do przygotowania

Lp.	Dokumenty wykonawcze - istniejące
1	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Ostrów Wielkopolski
2	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Ostrów Wielkopolski
3	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
4	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Miasto Ostrów Wielkopolski.
5	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – do czasu przygotowania planu ogólnego
6	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
7	Zrównoważony Plan Mobilności Miejskiej dla Miasta Ostrowa Wielkopolskiego
8	Program współpracy Gminy Miasto Ostrów Wielkopolski z organizacjami pozarządowymi
9	Program Rewitalizacji dla Ostrowa Wielkopolskiego
10	Program opieki nad zabytkami
11	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
12	Programy zdrowotne
13	Strategie jednostek organizacyjnych oraz miejskich spółek komunalnych
Lp.	**Dokumenty wykonawcze – do przygotowania i wdrożenia**
1	Strategia dla kultury
2	Strategia Polityki Senioralnej
3	Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu
4	Plan ogólny
5	Plan rozwoju i pielęgnacji dla zielonej i niebieskiej infrastruktury
6	Program ochrony środowiska

Źródło: opracowanie własne UM w Ostrowie Wielkopolskim.

Powyższe zestawienie dokumentów wykonawczych nie stanowi katalogu zamkniętego i może zostać rozszerzone o nowe dokumenty. Poniżej podane zostały ogólne warunki, jakie muszą spełniać dokumenty wykonawcze:

1. Dokumenty wykonawcze muszą uwzględniać postanowienia niniejszej strategii;
2. Należy wykonać test spójności dokumentu wykonawczego z zapisami strategii;
3. Test spójności wykonuje autor dokumentu wykonawczego i musi on stanowić element tego dokumentu, jako rozdział pn. „Test spójności ze *Strategią Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego, z perspektywą do roku 2030+*”;
4. Test spójności wykonują: Urząd Miejski, jednostki organizacyjne oraz spółki miejskie;
5. Test spójności podlega akceptacji Referatu Strategii i Przedsiębiorczości w terminie 14 dni od dnia dostarczenia projektu dokumentu wykonawczego wraz z testem spójności.

14. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjał inwestycyjny (własny) Miasta rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) wyniesie do 2030 r. łącznie ponad 170 mln zł[11].

Sumę tę należy traktować jako łączną wielkość własnego wkładu budżetu do realizowanych w okresie wdrażania strategii kierunków działań rozwojowych, z możliwością zwiększenia pozostających do dyspozycji Miasta środków w wyniku osiągnięcia wyższych niż zaplanowano dochodów lub większej realizacji przychodów. Wiele ważnych inwestycji nie będzie mogło jednak zostać zrealizowanych w przypadku braku pozyskania środków zewnętrznych.

Planując działania strategiczne, analizie poddano różne źródła finansowania oraz możliwości ich pozyskania. Planowane źródła finansowania wynikają z dokonanej analizy możliwości pozyskania przez miasto środków pozabudżetowych oraz złożonych wniosków i podpisanych umów o dofinansowanie. Wskazuje się m.in. na następujące możliwości finansowania wielu inwestycji ze źródeł zewnętrznych:

- Środki Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- Fundusze Norweskie i EOG;
- środki unijne (np. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski, ogólnokrajowe programy operacyjne);
- środki krajowe i pożyczki zwrotne (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska

[11] Stan na dzień 29.03.2023 r. według uchwały Nr LIX/631/2023 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 29.03.2023 r. w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Ostrowa Wielkopolskiego na lata 2023 – 2045.

i Gospodarki Wodnej, Rządowy Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Bank Gospodarstwa Krajowego itp.);

- wkład własny inwestorów i innych partnerów z terenu gminy, w tym miejskich spółek komunalnych – partycypacja w inwestycjach, których będą beneficjentami;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Środki własne budżetu Miasta przeznaczane na realizację działań rozwojowych będą również uzupełniane o środki finansowe spółek komunalnych.

W podziale na poszczególne cele strategiczne podział ram finansowych przedstawia się następująco:

Tabela 6. Ramy finansowe w podziale na cele strategiczne

Cele strategiczne	%
I. Miasto szczęśliwe	25
II. Miasto pełne życia	70
III. Miasto przedsiębiorcze	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Ostrowie Wielkopolskim.

Zróżnicowanie ramowych proporcji finansowania działań w poszczególnych celach wynika z ich natury. W celu Miasto Szczęśliwe, obejmującym działania społeczne, więcej jest działań nieinwestycyjnych („miękkich"), które z zasady są mniej kosztowne niż zadania infrastrukturalne. Te ostatnie z kolei dominują, w wydatkach w celu Miasto Pełne Życia. Z uwagi na zakres zadań własnych gminy, w celu Miasto Przedsiębiorcze ponoszone będą niemal wyłącznie wydatki na działania „miękkie", takie jak promocyjne, organizacyjne.

Powyższa tabela wskazuje na proporcję potrzebnych wydatków, która nie powinna ulec zasadniczej zmianie. Warto dodać, że większość naborów umożliwiających skorzystanie ze środków zewnętrznych ma charakter konkursowy, a dostępna alokacja środków jest niewystarczająca wobec zgłoszonych przez samorządy potrzeb.

15. Wnioski z przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Zostaną opracowane na życzenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

16. Ocena spójności z lokalnymi, regionalnymi i krajowymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+ zachowuje spójność z dokumentami o szerszej skali obowiązywania. Przy opracowywaniu dokumentu uwzględnione zostały kierunki rozwoju wyznaczone w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 Krajowej Polityce Miejskiej 2023 Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności, Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+*, Programie *Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027* oraz *Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej 2030*.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 stanowi rozwinięcie zapisów *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, określonych w filarze *Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. Jako cel główny polityki regionalnej kraju do roku 2030+ wskazano „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym". Cel ten realizowany będzie w oparciu o powiązane wzajemnie trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+, wpisując się w kierunki KSRR, opiera się na czterech poniższych celach strategicznych:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców;
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu;
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski;
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+ harmonizuje z powyższymi dokumentami. Cele dokumentów krajowych i wojewódzkich dają się bowiem skalować. W tabeli 7. wskazano, jak cele niniejszego dokumentu powiązane są z celami KSRR, KMP i KPO. Przedstawiono ich

dopasowanie do poziomu celów szczegółowych (operacyjnych), a nawet kierunków działań[12].

[12] Nie porównywano czterech kierunków działań przypisanych bezpośrednio do wizji z uwagi na ich horyzontalny charakter i jednoczesne odniesienie do specyfiki lokalnej i regionalnej.

Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+z dokumentami szczebla krajowego

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**	**Krajowa Polityka Miejska 2023**	**Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności**
CEL STRATEGICZNY I: MIASTO SZCZĘŚLIWE	CEL 1. ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM CEL 2. WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH	CEL STRATEGICZNY: WZMOCNIENIE ZDOLNOŚCI MIAST I OBSZARÓW ZURBANIZOWANYCH DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I TWORZENIA MIEJSC PRACY ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy stanu zdrowia obywateli oraz wyższej jakości edukacji i umiejętności dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki
Kierunki działań: • Edukacja ukierunkowana na zdrowe nawyki żywieniowe • Promocja aktywności fizycznej • Działania na rzecz zdrowia psychicznego • Wspieranie dzietności • Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w tym turystyki weekendowej	• (1.5)[13] Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów • (2.1). Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu (miasto silne)	

[13]W tabeli 7 i tabeli 8 w nawiasach są podane źródłowe punkty dokumentów, z których są przytoczone treści.

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Polityka Miejska 2023	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
• Komplementarna oferta kulturalna – nowa strategia rozwoju kultury • Wsparcie i rozwój wydarzeń kulturalnych oraz inwestycje w rozwój placówek kultury • Rozwój kultury i sztuki ulicznej • Aktywizacja młodzieży w celu włączenia ich w życie miasta • Promocja samozatrudnienia • Promocja i rozwój ekonomii społecznej • Rozwój i utrzymanie bazy sportowej miasta • Aktywizacja mieszkańców osiedli do działalności na rzecz lokalnej społeczności • Budowanie lokalnych społeczności przez aktywnych i świadomych liderów • Kompleksowe podejście do wykorzystania infrastruktury miejskiej w celu zwiększenia			

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Polityka Miejska 2023	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
częstotliwości działań społecznych dla mieszkańców, uwzględniających wielokulturowość i międzypokoleniowość • Rozwój usług dla seniorów, w tym usług opiekuńczych oraz wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się • Wsparcie integracji i edukacji międzypokoleniowej • Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla imigrantów i ich rodzin • Wsparcie i promocja nowoczesnej edukacji, w tym rozwój szkolnictwa wyższego • Kompleksowa i atrakcyjna oferta dla młodych ludzi uwzględniająca potrzeby mieszkaniowe, zarobkowe i związane z czasem wolnym • Polityka prorodzinna			

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Polityka Miejska 2023	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
• Rozwój oferty dla osób chcących zamieszkać w mieście • Rozwój mieszkalnictwa społecznego oraz intensyfikacja odnowy substancji mieszkaniowej • Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych • Wspieranie uczenia się przez całe życie • Rozwój kompetencji, umiejętności uzdolnień i zainteresowań uczniów także poza edukacją formalną • Wsparcie szkół ich uczniów i nauczycieli w ramach kompleksowych programów rozwojowych ukierunkowanych na podniesienie jakości edukacji • Odkrywanie talentów			

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**	**Krajowa Polityka Miejska 2023**	**Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności**
• Wsparcie nowoczesnej edukacji (w tym rozwoju szkolnictwa wyższego)			
• CEL STRATEGICZNY II: MIASTO PEŁNE ŻYCIA	CEL 1. ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM	CEL STRATEGICZNY: WZMOCNIENIE ZDOLNOŚCI MIAST I OBSZARÓW ZURBANIZOWANYCH DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I TWORZENIA MIEJSC PRACY ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności
Kierunki działań: • Zmiana systemu transportowego miasta • Rozwój elektromobilności • Działania edukacyjne na rzecz ograniczania wykorzystania samochodu w codziennym funkcjonowaniu • Przeciwdziałanie wyludnianiu się centrum miasta i suburbanizacji • Umożliwienie zaspokojenia podstawowych potrzeb	• (1.4) Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych • (1.5) Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu (miasto silne) Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji (miasto zwarte i zrównoważone)	

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Polityka Miejska 2023	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
mieszkańców w najbliższym sąsiedztwie • Zintegrowane podejście do planowania przestrzennego • Zwiększenie jakości i rozpoznawalności powstających obiektów • Poprawa dostępności • Odzyskiwanie przestrzeni dla ludzi • Rozwój infrastruktury turystycznej • Działania edukujące oraz wzmacniające świadomość dot. planowania przestrzennego • Standaryzacja rozwiązań planistycznych • Rewitalizacja obszarów zdegradowanych		Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich (miasto spójne)	
• Zwiększenie powierzchni terenów zieleni • Rozwój systemu przyrodniczego miasta	(1.5) Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów, w tym:	Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich (miasto spójne)	

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Polityka Miejska 2023	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
• Opracowanie systemu zarządzania zasobem przyrodniczym miasta • Adaptacja do zmian klimatu • Przeciwdziałanie powodziom miejskim oraz suszom i ich skutkom • Instytucjonalne i organizacyjne wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatu oraz zjawiska ekstremalne • Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz dostępu do wody • Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętymi i gospodarki zasobooszczędnej • Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych • Aktywny udział w transformacji energetycznej	• realizacja przedsięwzięć dot. usług w zakresie zaopatrzenia w wodę, z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z potrzeb adaptacji do zmian klimatu • oczyszczanie ścieków i gospodarowanie odpadami, zgodne z zasadami GOZ, która dąży do maksymalizacji wykorzystania odpadów jako surowców • realizacja niskoemisyjnych strategii miejskich związanych z poprawą jakości powietrza oraz adaptacją do zmian klimatu obszarów miejskich, w powiązaniu z działaniami dotyczącymi wykorzystania OZE i ochroną środowiska naturalnego • dynamizacja przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego • stopniowa wymiana taboru wykorzystywanego do świadczenia usług transportu zbiorowego na ekologiczny, niskoemisyjny i przystosowany dla osób starszych i osób		

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Polityka Miejska 2023	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
• Ochrona przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury • Powszechna edukacja w zakresie dbałości o środowisko i dbałości o wyczerpywalne zasoby • Opracowanie planu zarządzania i pielęgnacji dla zielonej i niebieskiej infrastruktury • Ograniczanie wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń • Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia, w tym w zakresie zdrowych nawyków żywieniowych	z niepełnosprawnościami • opracowywanie i wdrażanie przez miasto planów zrównoważonej mobilności miejskiej ([ang]. *Sustainable Urban Mobility Plan*), w szczególności promowanie ruchu pieszego i rowerowego		
CEL STRATEGICZNY III: MIASTO PRZEDSIĘBIORCZE	CEL 1. ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM CEL 2. WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH	CEL STRATEGICZNY: WZMOCNIENIE ZDOLNOŚCI MIAST I OBSZARÓW ZURBANIZOWANYCH DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I TWORZENIA MIEJSC PRACY ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**	**Krajowa Polityka Miejska 2023**	**Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności**
Kierunki działań: • Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości • Współpraca z inwestorami tworzącymi dobrej jakości miejsca pracy i wspieranie powstawania dobrej jakości miejsc pracy • Współpraca z uczelniami wyższymi – nowe kierunki rozwoju edukacji, nauki • Współpraca gospodarcza w regionie (w tym wspólna promocja inwestycyjna*)* • Wsparcie i promocja branżowych inicjatyw klastrowych • Spójny system promocji produktów lokalnych • Rozwój *srebrnej gospodarki* • Rozwój miejskiego ekosystemu biznesowego oraz utrzymanie aktywności gospodarczej w śródmieściu	• (1.2) Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze • (1.5) Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów • (2.2). Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia (miasto konkurencyjne)	

Strategia Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Krajowa Polityka Miejska 2023	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
• Stosowanie inteligentnych rozwiązań informatyczno-komunikacyjnych dla efektywniejszego wykorzystania zasobów i poprawy jakości życia mieszkańców • Cyfrowe zarządzanie miastem			

Źródło: opracowanie własne.

Zakres spójności *Strategii Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+ z* dokumentami Województwa Wielkopolskiego przestawia z kolei tabela 8. Zauważyć można niemal pełną analogię zapisów.

Tabela 8. Zgodność Strategii rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+ z dokumentami szczebla regionalnego.

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+**	**Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.**	**Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku**
CELE HORYZONTALNE • Współpraca ponadlokalna, międzysamorządowa • Promocja miasta jako serca południowej Wielkopolski • Wzmocnienie ponadlokalnych funkcji miasta • Przeciwdziałanie marginalizacji komunikacyjnej miasta			1. AKO rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność (1.1.) Rozwój zintegrowanego transportu (1.1.5.) Rozwój lokalnego lotniska Michałków [2.(5).] AKO inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym: (5.3.1.) Budowanie wewnętrznej i zewnętrznej sieci współpracy i partnerstwa ponadlokalnego.

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+**	**Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.**	**Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku**
CEL STRATEGICZNY I: MIASTO SZCZĘŚLIWE	CEL STRATEGICZNY 1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW CEL STRATEGICZNY 2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE SPOŁECZNĄ INFRASTRUKTURĘ DLA WIELKOPOLAN (EFRR) PRIORYTET: 6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKI O SILNIEJSZYM WYMIARZE SPOŁECZNYM (EFS+)	(3). AKO integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny (4.) AKO budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą
Kierunki działań: • Edukacja ukierunkowana na zdrowe nawyki żywieniowe • Promocja aktywności fizycznej • Działania na rzecz zdrowia psychicznego • Wspieranie dzietności • Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki, w tym turystyki weekendowej	CEL OPERACYJNY 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy(kierunek interwencji): • Poprawa jakości edukacji i kształcenia, w tym dopasowanie do potrzeb rynku pracy • Wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym CEL OPERACYJNY 2.1. Rozwój Wielkopolski	(RSO4.2.) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz *online* (RSO4.3.) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach,	(3.5.) Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego (4.4.) Wsparcie lokalnego rynku pracy.

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.	Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku
• Komplementarna oferta kulturalna (nowa strategia rozwoju kultury) • Wsparcie i rozwój wydarzeń kulturalnych oraz inwestycje w rozwój placówek kultury • Rozwój kultury i sztuki ulicznej • Aktywizacja młodzieży w celu włączenia ich w życie miasta • Promocja samozatrudnienia • Promocja i rozwój ekonomii społecznej • Rozwój i utrzymanie bazy sportowej miasta • Aktywizacja mieszkańców osiedli do działalności na rzecz lokalnej społeczności • Budowanie lokalnych społeczności przez aktywnych i świadomych liderów • Kompleksowe podejście do wykorzystania infrastruktury miejskiej w celu zwiększenia	świadomy demograficznie (kluczowe kierunki interwencji): • Wzmacnianie potencjału demograficznego i funkcji rodziny • Rozwój srebrnej gospodarki • Wzrost atrakcyjności osiedleńczej regionu • Promocja zdrowego stylu życia, rozwój opieki i infrastruktury zdrowotnej CEL OPERACYJNY 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom (kluczowe kierunki interwencji): • Poprawa dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej • Wyrównywanie szans edukacyjnych	dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (RSO4.6.) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (ESO4.A) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (ESO4.E) Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy, np. przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania	

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.	Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku
częstotliwości działań społecznych dla mieszkańców, uwzględniających wielokulturowość i międzypokoleniowość • Rozwój usług dla seniorów, w tym usług opiekuńczych oraz wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się • Wsparcie integracji i edukacji międzypokoleniowej • Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla imigrantów i ich rodzin • Wsparcie i promocja nowoczesnej edukacji, w tym rozwój szkolnictwa wyższego • Kompleksowa i atrakcyjna oferta dla młodych ludzi uwzględniająca potrzeby mieszkaniowe, zarobkowe i związane z czasem wolnym	• Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej CEL OPERACYJNY 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu (kluczowe kierunki interwencji): • Wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury • Rozwój przemysłu czasu wolnego	dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego (ESO4.F) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (ESO4.H) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji ESO4.I Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (ESO4.K) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja	

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.	Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku
• Polityka prorodzinna • Rozwój oferty dla osób chcących zamieszkać w mieście • Rozwój mieszkalnictwa społecznego oraz intensyfikacja odnowy substancji mieszkaniowej • Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych • Wspieranie uczenia się przez całe życie • Rozwój kompetencji, umiejętności uzdolnień i zainteresowań uczniów – także poza edukacją formalną • Wsparcie szkół ich uczniów i nauczycieli w ramach kompleksowych programów rozwojowych ukierunkowanych na podniesienie jakości edukacji • Odkrywanie talentów		systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (ESO4.L) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+**	**Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.**	**Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku**
• Wsparcie nowoczesnej edukacji (w tym rozwoju szkolnictwa wyższego)			
CEL STRATEGICZNY II: MIASTO PEŁNE ŻYCIA	CEL STRATEGICZNY 3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	PRIORYTET 3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ W WIELKOPOLSCE PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA WIELKOPOLSKIE INICJATYWY LOKALNE	1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska
Kierunki działań: • Zmiana systemu transportowego miasta • Rozwój elektromobilności. • Działania edukacyjne na rzecz ograniczania wykorzystania samochodu w codziennym funkcjonowaniu	CEL OPERACYJNY 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa	RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	(3.4.) Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.	Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku
• Przeciwdziałanie wyludnianiu się centrum miasta i suburbanizacji • Umożliwienie zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców w najbliższym sąsiedztwie • Zintegrowane podejście do planowania przestrzennego • Zwiększenie jakości i rozpoznawalności powstających obiektów • Poprawa dostępności • Odzyskiwanie przestrzeni dla ludzi • Rozwój infrastruktury turystycznej • Działania edukujące oraz wzmacniające świadomość dot. planowania przestrzennego • Standaryzacja rozwiązań planistycznych • Rewitalizacja obszarów zdegradowanych			

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.	Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku
• Zwiększenie powierzchni terenów zieleni • Rozwój systemu przyrodniczego miasta • Opracowanie systemu zarządzania zasobem przyrodniczym miasta • Adaptacja do zmian klimatu • Przeciwdziałanie powodziom oraz suszom i ich skutkom • Instytucjonalne i organizacyjne wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatu oraz zjawiska ekstremalne • Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz dostępu do wody • Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętymi i gospodarki zasobooszczędnej • Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych	CEL OPERACYJNY 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski (kierunki interwencji): • Zwiększanie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości • Poprawa jakości powietrza • Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami) • Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu, w tym zasobów leśnych oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego • Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, wzmacnianie bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR) RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej [1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR) RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR) RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR/FS) RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR/FS) RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR/FS)	

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+**	**Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.**	**Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku**
• Aktywny udział w transformacji energetycznej • Ochrona przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury • Powszechna edukacja w zakresie dbałości o środowisko i dbałości o wyczerpywalne zasoby • Opracowanie planu zarządzania i pielęgnacji dla zielonej i niebieskiej infrastruktury • Ograniczanie wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń • Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia, w tym zakresie zdrowych nawyków żywieniowych	CEL OPERACYJNY 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej		
CEL STRATEGICZNY III: MIASTO PRZEDSIĘBIORCZE	CEL STRATEGICZNY 1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKIEJ GOSPODARKI	4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	**Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+**	**Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.**	**Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku**
Kierunki działań: • Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości • Współpraca z inwestorami tworzącymi dobrej jakości miejsca pracy i wspieranie powstawania dobrej jakości miejsc pracy • Współpraca z uczelniami wyższymi – nowe kierunki rozwoju edukacji, nauki • Współpraca gospodarcza w regionie (w tym wspólna promocja inwestycyjna) • Wsparcie i promocja branżowych inicjatyw klastrowych • Spójny system promocji produktów lokalnych • Rozwój *srebrnej gospodarki* • Rozwój miejskiego ekosystemu biznesowego oraz utrzymanie aktywności gospodarczej w śródmieściu	CEL OPERACYJNY 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu Kluczowe kierunki interwencji: • Rozwój inicjatyw opartych o współpracę nauki i biznesu • Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu, profesjonalizacja usług IOB CEL OPERACYJNY 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia • Tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości CEL OPERACYJNY 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie Kluczowe kierunki interwencji: • Rozwój *srebrnej gospodarki*	RSO1.2 Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych RSO 1.3 Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	4.1. Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji

Strategia rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030+	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 z uwzględnieniem Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 005 z 22 czerwca 2023 r.	Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku
• Stosowanie inteligentnych rozwiązań informatyczno-komunikacyjnych dla efektywniejszego wykorzystania zasobów i poprawy jakości życia mieszkańców • Cyfrowe zarządzanie miastem			

Źródło: opracowanie własne.

17. Zakończenie

Z dumą ogłaszamy zakończenie prac nad strategią rozwoju dla Ostrowa Wielkopolskiego. Rozpoczynamy teraz najważniejszy etap realizacji, czyli drogę do osiągnięcia naszej wizji, jaką jest Ostrów 2030+ Serce Regionu.

Nasza wizja i cele zostały wypracowane we współpracy z mieszkańcami oraz innymi interesariuszami, dzięki czemu udało nam się stworzyć spójny plan działań, uwzględniający potrzeby i oczekiwania społeczności oraz wyzwania rozwojowe, przed którymi stoimy. Jednakże, aby osiągnąć sukces, niezbędne jest zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron. Musimy działać razem, aby sprostać wyzwaniom, takim jak ochrona środowiska, transformacja energetyczna, starzejące się społeczeństwo, suburbanizacja i dynamiczne zmiany zachodzące w dzisiejszym świecie.

Nasza wizja dla Ostrowa Wielkopolskiego jest ambitna. Chcemy, aby nasze miasto było miejscem, do którego ludzie chętnie się przeprowadzają, gdzie rozwijają się różne dziedziny biznesu, a także, gdzie panuje przyjazna atmosfera i silne więzi społeczne. Nasze miasto ma być liderem w regionie i przyciągać do siebie osoby poszukujące wysokiej jakości życia.

Wierzymy, że osiągnięcie naszej wizji i celów strategicznych przyniesie pozytywne efekty i przyczyni się do dobrej wspólnej i pomyślnej przyszłości. Będziemy dążyć do skutecznego wdrożenia strategii, a także do stałego monitorowania jej postępów i dostosowywania jej do zmieniających się potrzeb. Razem będziemy budować silny i dynamiczny Ostrów Wielkopolski.

Chcemy serdecznie podziękować wszystkim, którzy wzięli udział w pracach nad strategią. Wasze zaangażowanie i wkład były kluczowe dla opracowania spójnego i realistycznego planu, który odpowiada na potrzeby naszego miasta i jego mieszkańców.

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT 17
Tabela 2 Uwarunkowania lokalizacyjne Ostrowa Wielkopolskiego 42
Tabela 3. Zakres działań dla OSI Aglomeracja Kalisko-Ostrowska 56
Tabela 4. System realizacji strategii – przypisanie odpowiedzialności do pionów odpowiedzialnych 61
Tabela 5. Dokumenty wykonawcze Strategii – istniejące i do przygotowania 66
Tabela 6. Ramy finansowe w podziale na cele strategiczne 68
Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+z dokumentami szczebla krajowego 71
Tabela 8. Zgodność Strategii rozwoju Ostrowa Wielkopolskiego z perspektywą do roku 2030+ z dokumentami szczebla regionalnego. 81

Spis rysunków

Rysunek 1. Etapy procesu powstawania strategii 5
Rysunek 2. Przykładowa klasyfikacja zapisów do scenariuszy – wynik pracy grupy warsztatowej w dniu 8.12.2021 r. 22
Rysunek 3. Schemat celów strategicznych i operacyjnych 27
Rysunek 4. Ogólne założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej 51

Załączniki

Załącznik nr 1. Wskaźniki